

MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
2020

HARI ISNIN : 13 JULAI 2020

JAWAPAN-JAWAPAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN JAWAB
LISAN YANG TIDAK DIJAWAB DI DALAM DEWAN
(SOALAN NO. 9 HINGGA NO. 56)

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' SRI RICHARD RIOT ANAK JAEM [SERIAN]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATO' SRI RICHARD RIOT ANAK JAEM [SERIAN] minta **MENTERI PERUSAHAAN PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan apakah usaha-usaha bagi membantu para pekebun kecil persendirian komoditi lada, sawit dan getah kerana harga komoditi-komoditi tersebut terlalu rendah.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Cabaran utama yang dihadapi oleh pihak Kerajaan adalah untuk menstabilkan harga agrikomoditi utama seperti sawit, getah dan lada kerana harga agrikomoditi ini bergantung kepada pelbagai faktor. Antaranya adalah senario pasaran harga di peringkat global yang turut dipengaruhi oleh pertumbuhan ekonomi, permintaan, penawaran dan stok. Penularan wabak COVID-19 juga telah menjejaskan sedikit sebanyak permintaan untuk keluaran sektor agrikomoditi yang turut menyebabkan kejatuhan harga.

Antara langkah terkini yang dilaksanakan oleh pihak Kerajaan dalam menstabilkan harga agrikomoditi adalah seperti berikut:

- i. memberikan pengecualian duti eksport minyak sawit mentah (CPO), minyak isirong sawit mentah (CPKO) dan minyak isirong sawit diproses (RBDPKO) sehingga 31 Disember 2020;

- ii. meningkatkan adunan biobahan api sawit dengan diesel petroleum melalui Program Biodiesel B20 (adunan 20% biodiesel sawit dan 80% diesel petroleum) bagi membantu meningkatkan penggunaan minyak sawit mentah domestik;
- iii. meningkatkan kerjasama dengan negara-negara pengeluar utama getah iaitu Thailand, Indonesia dan Malaysia di bawah kerangka *International Tripartite Rubber Council* (ITRC). Kerjasama ini dijalinan untuk melaksana dan memantau pengurusan pengeluaran getah asli serta mengimbangkan penawaran dan permintaan getah di pasaran dunia melalui tiga mekanisme utama iaitu *Agreed Export Tonnage Scheme* (AETS), *Supply Management Scheme* (SMS) dan *Demand Promotion Scheme* (DPS);
- iv. meneroka pasaran baharu bagi semua agrikomoditi melalui aktiviti promosi dan pepadanan pasaran baharu dengan pengilang tempatan dan pembeli dari luar negara; dan
- v. menjalankan misi-misi ekonomi dan teknikal bagi mengukuhkan hubungan dengan negara-negara pengimport utama produk-produk agrikomoditi Malaysia bagi mendapatkan akses pasaran yang lebih meluas di negara-negara tersebut.

Tuan Yang Di-Pertua,

Antara usaha yang dilaksanakan oleh pihak Kerajaan untuk membantu pekebun kecil agrikomoditi meningkatkan pendapatan dan mengatasi cabaran-cabaran yang dihadapi adalah seperti berikut:

SEKTOR SAWIT:

- menggalakkan pekebun kecil sawit menyertai Koperasi Penanam Sawit Mampan (KPSM). Insentif sebanyak RM200,000 diberikan kepada KPSM bagi tujuan pembinaan pusat timbang untuk menjalankan urusan jual beli buah tandan segar (BTS).

- memperkenalkan Skim Pembiayaan Mudah (SPM) Tanpa Faedah sebagai modal pusingan berjumlah RM100,000 bagi meningkatkan urusan jual beli BTS daripada pekebun kecil sawit di pusat timbang milik KPSM.

SEKTOR GETAH:

- memperkenalkan Aplikasi RRIMniaga yang boleh digunakan oleh pelesen untuk merekodkan urusan niaga getah bagi mempercepatkan proses permohonan Insentif Pengeluaran Getah (IPG) daripada Lembaga Getah Malaysia (LGM).
- melaksanakan Mekanisme Penetapan Harga di Ladang dengan menyediakan peruntukan sebanyak RM6.4 juta sebagai modal pusingan kepada koperasi-koperasi untuk tujuan urusan niaga getah. Mekanisme ini dapat mengurangkan lapisan pembeli dan menawarkan harga *cuplump* pada purata RM0.10 sehingga RM0.20 sekilogram lebih tinggi berbanding pembeli getah lain.

SEKTOR LADA:

- menyediakan bantuan Input Pertanian Pekebun Kecil Lada Di Bawah Pakej Rangsangan Ekonomi (PRE) Prihatin 2020 berjumlah RM3,000 bagi satu hektar yang diberi secara *one-off* melalui pemberian baucar.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' JOHARI BIN ABDUL[SUNGAI PETANI]

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

DATO' JOHARI BIN ABDUL [SUNGAI PETANI] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perkembangan pendaftaran pengundi secara automatik dan penguatkuasaan usia kelayakan mengundi 18 tahun. Apakah kekangan, jika ada yang dihadapi oleh SPR bagi mempercepat pelaksanaan kedua-dua perkara tersebut.

JAWAPAN : **(YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI
DI JABATAN PERDANA MENTERI)**

Tuan Yang di- Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) sedang dalam persiapan untuk melaksanakan umur kelayakan pengundi 18 tahun dan pendaftaran pemilih secara automatik berdasarkan kepada pindaan Perkara 119(4) Perlembagaan Persekutuan yang telah diluluskan oleh Parlimen pada Mesyuarat Kedua Penggal Kedua Parlimen Keempat Belas.

Persiapan yang sedang dilaksanakan oleh SPR adalah meliputi penyediaan **pindaan kepada Peraturan-Peraturan Pilihan Raya (Pendaftaran Pemilih) 2002** dan undang-undang lain yang berkaitan, **penyediaan *standard operating procedures* (SOP)** dan **penyediaan sistem dan infrastruktur** bagi pelaksanaan umur kelayakan pengundi 18 tahun dan pendaftaran pemilih secara automatik.

Sehubungan itu, SPR telah mengadakan **beberapa sesi libat urus** bersama beberapa jabatan/agensi Kerajaan seperti berikut:

- (i) Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU), Jabatan Perdana Menteri;
- (ii) Kementerian Dalam Negeri;
- (iii) Jabatan Pendaftaran Negara (JPN);
- (iv) Jabatan Penjara Malaysia;
- (v) Pejabat Ketua Pendaftar Mahkamah;
- (vi) Kementerian Kesihatan Malaysia;
- (vii) Angkatan Tentera Malaysia; dan
- (viii) Polis DiRaja Malaysia.

Selain itu, SPR juga telah mengadakan beberapa sesi libat urus dengan pihak berkepentingan seperti berikut:

- (i) Sesi Libat Urus Bersama Parti-Parti Politik Dari Blok Kerajaan Dan Blok Pembangkang (Bipartisan) Berhubung Pelaksanaan Umur Pengundi dan Calon 18 Tahun serta Pendaftaran Pemilih Secara Automatik pada 3 Oktober 2019;
- (ii) Sesi Libat Urus Dengan Pertubuhan-Pertubuhan Bukan Kerajaan dan Parti-Parti Politik Negeri Sarawak pada 26 November 2019; dan
- (iii) Sesi Libat Urus Dengan Pertubuhan-Pertubuhan Bukan Kerajaan dan Parti-Parti Politik Negeri Sabah pada 3 Disember 2019.

Melalui pengajaran sesi-sesi libat urus tersebut, SPR telah memberi penerangan mengenai perancangan pelaksanaan pindaan undang-undang yang telah diluluskan serta mendapatkan maklum balas dan pandangan daripada semua pihak.

Di samping itu, SPR juga sedang bekerjasama dengan Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) melalui **Jawatankuasa *Taskforce* SPR dan JPN** dalam persiapan melaksanakan pendaftaran pemilih secara automatik dan urusan-urusan lain yang berkaitan. SPR menjangkakan semua persiapan yang sedang diambil tindakan akan dapat disiapkan dalam tempoh **18 hingga 24 bulan dari tarikh kelulusan pindaan oleh Dewan Negara pada 25 Julai 2019** yang lalu. Tarikh pelaksanaan tersebut dijangka selewat-lewatnya adalah pada bulan **Julai 2021**.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' MOHD. NIZAR BIN HAJI ZAKARIA
(PARIT)**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan:-

- (a) apakah **usaha** yang telah dilaksanakan oleh Kementerian bagi mengeratkan perpaduan kaum di Malaysia; dan
- (b) apakah **perancangan** yang telah dirangka oleh Kementerian bagi mengenakan **tindakan** terhadap individu yang melakukan provokasi perkauman.

JAWAPAN (RINGKAS)

- Kerajaan menyedari bahawa usaha untuk memupuk semangat perpaduan antara kaum bukanlah satu usaha yang mudah.
- Usaha mengekalkan keamanan serta keharmonian masyarakat berbilang kaum perlu bermula dengan memupuk persefahaman yang lebih baik di antara satu sama lain.
- Demi kelangsungan keharmonian dan kesepaduan sosial masyarakat pelbagai kaum di Malaysia, Kerajaan melalui Kementerian Perpaduan Negara telah, sedang dan akan terus melaksanakan langkah-langkah berikut:

Perancangan

Perancangan yang telah dirangka oleh kementerian adalah berdasarkan tiga (3) kertas dasar utama iaitu :

1. Pelan Perpaduan, Kesepaduan dan Penyatupaduan Malaysia (PPKPM) (Blueprint 2015)

** (Pengisian - maklumat tambahan)*

2. Indeks Perpaduan Negara 2018 (IPNas 2018)

** (Pengisian - maklumat tambahan)*

3. Pelan Tindakan Perpaduan Negara 2.0 (PTPN 2.0)

** (Pengisian - maklumat tambahan)*

Tindakan

Kementerian Perpaduan Negara telah melaksanakan beberapa inisiatif untuk mengeratkan perpaduan kaum di Malaysia. Antara inisiatif yang dilaksanakan adalah seperti berikut:

- i) Membangunkan Pelan Tindakan Perpaduan Negara 2020-2025;
- ii) Menubuhkan Majlis Penasihat Perpaduan Negara (MPPN). MPPN telah dipengerusikan oleh YB Menteri Kanan Kluster Sosial dan dianggotai oleh:
 - Tokoh-tokoh masyarakat;
 - Badan Bukan Kerajaan (NGO);
 - Pihak swasta; dan
 - Individu yang berpengalaman dan berkepakaran dalam bidang perpaduan.

iii) Fungsi MPPN adalah :

- bertanggungjawab menasihati Kerajaan dalam hal-ehwal perpaduan
- membincangkan isu-isu perpaduan serta usaha-usaha penyatuan nasional (*national reconciliation*) dari pelbagai sudut
- mencadangkan kaedah penyelesaian terbaik kepada Kerajaan untuk menangani isu dan cabaran perpaduan.

iv) Peranan MPPN adalah :

- Menjadi forum untuk membincangkan isu-isu perpaduan;
- Mengemukakan syor-syor dan langkah-langkah yang wajar diambil oleh Kerajaan untuk memupuk keharmonian dan perpaduan
- Melaksanakan strategi komunikasi berkesan untuk menghentikan sebarang penularan isu perkauman

v) Menubuhkan dua Jawatankuasa bagi menyokong MPPN:

- Jawatankuasa Pelaksana Perpaduan Negara (JKPPN) dan
- Jawatankuasa Tindakan Perpaduan Negeri (JKTPN)

Usaha Semasa

Antara usaha semasa yang telah dibuat oleh Kementerian adalah :

i) Memperkasakan peranan Kawasan Rukun Tetangga (KRT);

- Menggalakkan lebih ramai penyertaan golongan belia dalam jawatankuasa KRT dan SRS;
- Memberikan latihan kemahiran dan kepimpinan kepada ahli-ahli RT dan SRS supaya lebih berdaya saing;
- Menggalakkan lebih ramai anggota KRT menguasai kemahiran mediasi agar mereka dapat memberikan perkhidmatan secara sukarela kepada penduduk setempat.

ii) Memperkasakan Prinsip Rukun Negara di semua peringkat :

- Kementerian akan melaksanakan program-program Penghayatan Rukun Negara secara berterusan dalam sektor pendidikan termasuk agensi kerajaan, sektor korporat dan badan bukan kerajaan.

Tindakan

Bagi menangani masalah provokasi perkauman, Kementerian menggunakan pendekatan ***mendampingi dan mendidik*** dengan izin, ***engage and educate*** melalui **Mediator Komuniti** yang dilantik oleh Kementerian bagi menyatupadukan rakyat .

Fungsi MK

1. **Memelihara keharmonian masyarakat** melalui mediasi di antara pihak yang bertelagah.
2. **Menjadi pengantara** bagi membantu menyelesaikan masalah masyarakat setempat.
3. **Menjadi insan yang dihormati** oleh masyarakat setempat dalam penyelesaian masalah masyarakat.

Peranan MK

1. **Memberi perkhidmatan mediasi secara sukarela** kepada pihak yang memerlukan.
2. **Menenteramkan ketegangan** antara pihak-pihak yang bertelagah serta memulihkan perhubungan di antara mereka.
3. **Membantu mencari penyelesaian** yang boleh diterima oleh pihak yang bertelagah bagi memelihara keharmonian masyarakat
4. **Menjalankan mediasi secara profesional, adil dan ikhlas** tanpa mengharapkan imbuhan/balasan.

Pelantikan MK

Seramai 400 mediator terlatih telah dilantik oleh Kementerian dengan kerjasama Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) dan Universiti Islam Antarabangsa (UIA).

Sekian terima kasih.

JAWAPAN (TERPERINCI)

- a) Sejak ditubuhkan pada 10 Mac 2020, Kementerian Perpaduan Negara telah dan sedang melaksanakan beberapa inisiatif untuk mengeratkan perpaduan kaum di Malaysia antaranya:
 - i) memperincikan Pelan Tindakan Perpaduan Negara (PTPN) untuk dilancarkan oleh YAB Perdana Menteri pada bulan September 2020 bersempena sambutan Minggu Perpaduan dan Hari Malaysia. Bersesuaian dengan semangat sambutan bulan kemerdekaan hinggalah ke tarikh pelancaran PTPN ini, Kementerian akan menjalankan beberapa inisiatif dan program yang akan menyemarakkan lagi semangat perpaduan di kalangan rakyat Malaysia;
 - ii) menubuhkan Majlis Penasihat Perpaduan Negara (MPPN) di peringkat kebangsaan yang dipengerusikan oleh YB Menteri Kanan Kluster Sosial bagi pihak YAB Perdana Menteri dan dianggotai oleh tokoh-tokoh masyarakat merangkumi pelbagai sektor termasuk wakil dari Badan Bukan Kerajaan (NGO), pihak swasta dan individu yang berpengalaman dan berkepakaran dalam bidang perpaduan. MPPN ini disokong oleh Jawatankuasa Pelaksana Perpaduan Negara (JPPN) yang dipengerusikan oleh saya sendiri di peringkat Kementerian dan seterusnya Jawatankuasa Tindakan Perpaduan Negeri (JTPN) yang dipengerusikan oleh ahli-ahli YB EXCO Perpaduan Negeri di peringkat negeri masing-masing;

- iii) Memantapkan, menyemarakkan dan meremajakan peranan KRT dalam agenda perpaduan negara melalui pembukaan kuota untuk semua kaum, gender dan golongan muda dalam menyumbangkan idea bagi membantu KRT, mengemaskini kaedah penilaian keberkesanan KRT dan menyediakan fasiliti dan infrastruktur yang lebih mantap bagi operasi 8274 KRT di seluruh negara;
- iv) meningkatkan penghayatan prinsip-prinsip Rukun Negara terutama di kalangan pelajar sekolah dan institusi pengajian tinggi dengan penubuhan Pasukan Petugas Pendidikan Rukun Negara dan penjenamaan semula Kelab Rukun Negara di peringkat sekolah rendah dan menengah serta Sekretariat Rukun Negara di semua IPTA/IPTS;
- v) Memperkukuhkan hubungan dan keakraban bersama Ketua / Pemimpin Badan dan Persatuan Agama serta saling berkongsi maklumat mengenai isu-isu semasa berkaitan agama, berkongsi pandangan dan menggalakkan persefahaman, keharmonian serta sikap toleransi di antara penganut-penganut agama;
- vi) Memperkasakan lebih 400 orang mediator komuniti yang telah dilatih di seluruh negara untuk menjadi pendamai membantu menyelesaikan apa-apa pertikaian dan konflik yang berlaku di akar umbi;
- vii) memperluas pembukaan 6621 Kelab-Kelab Rukun Negara di sekolah rendah dan menengah serta 172 Sekretariat Rukun Negara di Institut Pengajian Tinggi bagi meningkatkan penghayatan dan pengamalan prinsip-prinsip Rukun Negara;
- viii) Menyemai nilai-nilai murni kepada lebih 39,000 orang kanak-kanak berusia 4 hingga 6 tahun melalui 1781 buah Tabika Perpaduan di seluruh negara dan hampir 950 orang anak-anak di 41 buah Taska Genius Perpaduan untuk melahirkan rakyat Malaysia yang dapat memberi sumbangan terhadap

keharmonian dan kemakmuran masyarakat dan negara apabila mereka dewasa kelak;

- ix) Menganjurkan program dan aktiviti perpaduan pelbagai kaum secara berterusan melalui 5,552 jentera Jiran Muda (JM) Kawasan Rukun Tetangga yang bertujuan membentuk jati diri serta meningkatkan kesedaran, penghayatan, penerapan nilai-nilai murni dan meraikan kepelbagaian; dan
 - x) Menganjurkan program dialog harmoni di kalangan pemimpin-pemimpin muda badan-badan / persatuan agama untuk berkongsi pandangan dan mengukuhkan persefahaman dan keharmonian serta toleransi di antara penganut-penganut agama lain.
- b) Kementerian Perpaduan Negara hanya akan mengambil tindakan undang-undang sebagai pilihan terakhir (*last resort*) dalam menghadapi ancaman kepada perpaduan dan keharmonian negara. Kementerian akan mengutamakan pendekatan mendampingi dan mendidik (*engage and educate*) masyarakat supaya bersama-sama mengukuhkan perpaduan ke arah keharmonian masyarakat majmuk dan tidak mencetuskan kata-kata provokasi yang akan mencetuskan ketegangan kaum dan agama.
- c) Undang-undang di bawah akan digunakan terhadap mana-mana pihak yang menggugat perpaduan:
- (a) subseksyen 4(1) Akta Hasutan 1948 [Akta 15] iaitu kesalahan menghasut;
 - (b) seksyen 504 Kanun Keseksaan [Akta 574] iaitu kesalahan dengan sengaja mengaibkan dengan niat hendak membangkitkan pecah keamanan;
 - (c) seksyen 505 Kanun Keseksaan iaitu kesalahan mengeluarkan kenyataan-kenyataan yang mendatangkan khianat awam;

NO. SOALAN : 11

- (d) seksyen 506 Kanun Keseksaan iaitu kesalahan menakutkan secara jenayah;
- (e) seksyen 4A Akta Kesalahan Pilihanraya 1954 [Akta 5] iaitu kesalahan mengembangkan perasaan jahat atau permusuhan; dan
- (f) seksyen 233 Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 [Akta 588] iaitu kesalahan penggunaan tidak wajar kemudahan rangkaian atau perkhidmatan rangkaian.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : DEWAN RAKYAT

**DARIPADA : DATUK SERI DR. HAJI DZULKEFLY BIN AHMAD
[KUALA SELANGOR]**

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN NO. 12

DATUK SERI DR. HAJI DZULKEFLY BIN AHMAD [KUALA SELANGOR] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan apakah usaha dan pelan strategik pihak Kementerian dengan Kementerian-Kementerian lain seperti Kementerian Pendidikan, Kementerian Pengajian Tinggi dan Kementerian Belia dan Sukan dalam berkolaborasi bersama dalam usaha mengenal pasti remaja atau belia yang menghadapi penyakit mental.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kesihatan mental bermaksud satu situasi di mana seseorang individu mengenali potensi diri, boleh berdaya tindak terhadap stres kehidupan sehari-hari, boleh bekerja dengan produktif dan boleh menyumbang kepada masyarakat. Penyakit mental atau gangguan mental adalah sejenis penyakit yang melibatkan gangguan pada fungsi otak dan menyebabkan gangguan-gangguan teruk dalam pemikiran, perasaan dan tingkah laku. Gangguan-gangguan ini menyebabkan seseorang itu tidak akan mampu untuk menghadapi cabaran kehidupan seharian dan memerlukan rawatan.

2. Remaja dan belia kebiasaannya mengalami masalah kesihatan mental, emosi dan tingkah laku antaranya:

- (i) kemurungan (*depression*);
- (ii) keresahan (*anxiety*);
- (iii) tingkah laku berisiko; dan
- (iv) tingkah laku bunuh diri.

3. Kajian Kesihatan dan Morbiditi Kebangsaan yang dilaksanakan pada tahun 2019 mendapati bahawa prevalen kemurungan dalam kalangan masyarakat Malaysia berumur 18 tahun dan ke atas adalah 2.3%. Mengikut negeri, prevalen kemurungan adalah paling tinggi di WP Putrajaya (5.4%), diikuti dengan Negeri Sembilan (5.0%), Perlis (4.3%) Sabah (4.0%) dan Melaka (3.8%). Kajian yang sama juga menunjukkan seramai 424,000 orang kanak-kanak dan remaja berumur 5 -15 tahun mengalami masalah kesihatan mental.

4. Melalui Dasar Kesihatan Mental Negara, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telah melaksanakan usaha-usaha menangani masalah kesihatan mental. KKM telah menyediakan Pelan Strategik Kebangsaan Kesihatan Mental (2020-2025) menggunakan pendekatan kesihatan awam bagi menangani peningkatan masalah kesihatan mental dalam masyarakat Malaysia. Pelan ini yang telah mendapat input daripada pihak-pihak berkepentingan (*stakeholders*) memfokuskan kepada strategi-strategi antaranya; meningkatkan kolaborasi bersama dan/ antara pelbagai agensi Kerajaan, swasta, Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO) dan badan profesional, meningkatkan akses kepada perkhidmatan kesihatan mental yang komprehensif dan berkualiti serta mempromosikan kesejahteraan mental kepada kumpulan sasar.

5. Beberapa kolaborasi telah dilaksanakan antara KKM dengan Kementerian Pendidikan, Kementerian Pengajian Tinggi dan Kementerian Belia dan Sukan dalam usaha menangani permasalahan kesihatan mental dalam kalangan remaja dan belia seperti berikut:

- (i) Program Minda Sihat Sekolah yang dilaksanakan secara kolaborasi dengan Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) bermula sejak tahun 2011. Sehingga kini sebanyak 2440 buah sekolah menengah telah melaksanakan Program Minda Sihat sekolah yang meliputi saringan dan intervensi menggunakan Modul Minda Sihat (KPM) dan Modul Kesihatan Mental Remaja (KKM). Pelajar yang disaring dan dikenalpasti mengalami masalah emosi atau tingkahlaku akan dirujuk untuk kaunseling. Sekiranya terdapat keperluan, pelajar akan dirujuk kepada fasiliti kesihatan berdekatan sekolah setelah mendapat persetujuan ibu bapa atau penjaga. Program Minda Sihat ini juga telah diperkembangkan di 7,780 buah sekolah rendah memfokuskan kepada aspek promosi bagi meningkatkan kesedaran dan kepentingan menjaga kesihatan mental. Kementerian Pendidikan bersama Kementerian Kesihatan Malaysia juga sedang berusaha dalam membuat penambahbaikan kepada saringan minda sihat bagi mengenal pasti pelajar-pelajar yang mengalami kemurungan atau mempunyai risiko membunuh diri. Langkah-langkah bagi sesi kaunseling di sekolah juga akan dikendalikan setelah sesi sekolah bermula dalam pengurusan norma baru.
- (ii) Program PEARL (Program Expresi Anak Remaja Lestari) – kolaborasi antara KKM dengan KPM yang bertumpukan kepada meningkatkan kemahiran daya tindak (*coping skills*) dan resilien dalam kalangan pelajar bagi menangani masalah seperti buli atau tingkah laku berisiko.
- (iii) KKM juga telah mengadakan kolaborasi dengan Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) di dalam pelaksanaan Program Siswa Sihat (PROSIS) di universiti-universiti awam dan swasta yang turut mempunyai elemen saringan dan intervensi kesihatan mental. Kerjasama dengan Yayasan Sukarelawan Siswa (YSS) juga turut dijalankan melalui latihan kepada 'leaders' bagi meningkatkan kemahiran resilien, kemahiran menangani emosi

dan pengesanan awal masalah kesihatan mental dalam kalangan orang muda di institusi pengajian tinggi.

- (iv) KKM turut bekerjasama dengan Kementerian Belia dan Sukan dalam mempromosikan kesihatan mental melalui Hari Sukan Negara dan Hari Kesihatan Mental Sedunia.
- (v) Kolaborasi lain adalah bersama dengan Kementerian Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM) dalam melaksanakan Perkhidmatan Kesihatan Mental dan Sokongan Psikososial dan Program Kafe@Teen (oleh KPWKM). Di setiap daerah, Jabatan Kebajikan Masyarakat telah menempatkan kaunselor untuk memberi perkhidmatan kepada komuniti dan KKM bertindak membantu memberi konsultasi apabila kes dirujuk oleh kaunselor JKM. Kerjasama KKM dan KPWKM ini memastikan penyampaian perkhidmatan kesihatan mental yang holistik.
- (vi) KKM juga melaksanakan Kempen *Let's TALK* Minda Sihat yang merupakan satu 'smart partnership' melibatkan agensi kerajaan serta pihak NGO dalam mempromosikan dan mendapatkan bantuan berkaitan masalah kesihatan mental. *Let's TALK* Minda Sihat juga akan dijadikan sebagai salah satu Program Utama bagi Teras 1: Memperkasa Amalan Cara Hidup Sihat menerusi Agenda Nasional Malaysia Sihat (ANMS). ANMS ini akan dilaksanakan pada tahun 2020 hingga 2030 secara berfasa.

Tuan Yang Dipertua dan Ahli-ahli Dewan sekalian,

6. Bagi menangani peningkatan permasalahan mental, KKM akan terus memperkukuhkan kerjasama dengan agensi-agensi tersebut melalui pelbagai strategi seperti:

- (i) advokasi kesihatan mental dan pemerkasaan remaja dan belia;
- (ii) pengesanan awal melalui saringan kesihatan mental;
- (iii) meningkatkan akses kepada talian tele-sokongan psikososial;

- (iv) meningkatkan liputan rawatan masalah kesihatan mental;
- (v) perkongsian sumber manusia antara agensi; dan
- (vi) latihan kepada kumpulan sasaran seperti guru-guru, kaunselor sekolah dan kaunselor agensi.

7. Tanggungjawab menangani permasalahan mental dalam kalangan remaja dan belia perlulah digalas secara bersama dengan semua pihak berkepentingan (iaitu agensi-agensi Kerajaan lain dan NGO). Ini adalah kerana permasalahan mental dalam kalangan remaja dan belia turut disumbang oleh faktor-faktor psikososial seperti kesempitan hidup, masalah keluarga, tiada pekerjaan/ hilang pekerjaan, masalah kewangan, penyalahgunaan substans dan lain-lain. Kesihatan mental tanggungjawab bersama.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK SERI HAJI AHMAD BIN HAJI MASLAN
[PONTIAN]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATUK SERI HAJI AHMAD BIN HAJI MASLAN [PONTIAN] minta **MENTERI PERUSAHAAN PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan langkah-langkah untuk menstabilkan dan menaikkan harga komoditi utama seperti kelapa sawit, getah, lada hitam, koko, kayu, kenaf dan sago. Apakah cabaran-cabaran utama yang dihadapi dan senaraikan langkah bantuan kepada pekebun kecil bagi membantu mengatasi cabaran itu.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Cabaran utama yang dihadapi oleh pihak Kerajaan adalah untuk menstabilkan harga agrikomoditi utama seperti sawit, getah, koko, lada hitam dan kenaf kerana harga agrikomoditi ini bergantung kepada pelbagai faktor. Antaranya adalah senario pasaran harga di peringkat global yang turut dipengaruhi oleh pertumbuhan ekonomi, permintaan, penawaran dan stok. Penularan wabak COVID-19 juga telah menjejaskan sedikit sebanyak permintaan untuk keluaran sektor agrikomoditi yang turut menyebabkan kejatuhan harga.

Antara langkah terkini yang dilaksanakan oleh pihak Kerajaan dalam menstabilkan harga agrikomoditi adalah seperti berikut:

- i. memberikan pengecualian diti ekspor minyak sawit mentah (CPO), minyak isirong sawit mentah (CPKO) dan minyak isirong sawit diproses (RBDPKO) sehingga 31 Desember 2020;
- ii. meningkatkan adunan biobahan api sawit dengan diesel petroleum melalui Program Biodiesel B20 (adunan 20% biodiesel sawit dan 80% diesel petroleum) bagi membantu meningkatkan penggunaan minyak sawit mentah domestik;
- iii. meningkatkan kerjasama dengan negara-negara pengeluar utama getah iaitu Thailand, Indonesia dan Malaysia di bawah kerangka *International Tripartite Rubber Council* (ITRC). Kerjasama ini dijalinan untuk melaksana dan memantau pengurusan pengeluaran getah asli serta mengimbangkan penawaran dan permintaan getah di pasaran dunia melalui tiga mekanisme utama iaitu *Agreed Export Tonnage Scheme* (AETS), *Supply Management Scheme* (SMS) dan *Demand Promotion Scheme* (DPS);
- iv. meneroka pasaran baharu bagi semua agrikomoditi melalui aktiviti promosi dan pepadanan pasaran baharu dengan pengilang tempatan dan pembeli dari luar negara; dan
- v. menjalankan misi-misi ekonomi dan teknikal bagi mengukuhkan hubungan dengan negara-negara pengimport utama produk-produk agrikomoditi Malaysia bagi mendapatkan akses pasaran yang lebih meluas di negara-negara tersebut.

Tuan Yang Di-Pertua,

Antara usaha yang dilaksanakan oleh pihak Kerajaan untuk membantu pekebun kecil agrikomoditi meningkatkan pendapatan dan mengatasi cabaran-cabaran yang dihadapi adalah seperti berikut:

SEKTOR SAWIT:

- menggalakkan pekebun kecil sawit menyertai Koperasi Penanam Sawit Mampan (KPSM). Insentif sebanyak RM200,000 diberikan kepada KPSM bagi tujuan pembinaan pusat timbang untuk menjalankan urusan jual beli buah tandan segar (BTS).
- memperkenalkan Skim Pembiayaan Mudah (SPM) Tanpa Faedah sebagai modal pusingan berjumlah RM100,000 bagi meningkatkan urusan jual beli BTS daripada pekebun kecil sawit di pusat timbang milik KPSM.

SEKTOR GETAH:

- memperkenalkan Aplikasi RRIMniaga yang boleh digunakan oleh pelesen untuk merekodkan urusan niaga getah bagi mempercepatkan proses permohonan Insentif Pengeluaran Getah (IPG) daripada Lembaga Getah Malaysia (LGM).
- melaksanakan Mekanisme Penetapan Harga di Ladang dengan menyediakan peruntukan sebanyak RM6.4 juta sebagai modal pusingan kepada koperasi-koperasi untuk tujuan urusan niaga getah. Mekanisme ini dapat mengurangkan lapisan pembeli dan menawarkan harga *cuplump* pada purata RM0.10 sehingga RM0.20 sekilogram lebih tinggi berbanding pembeli getah lain.

SEKTOR KAYU-KAYAN:

- menyediakan Skim Pinjaman Program Pembangunan Ladang Hutan (PPLH) berskala besar, sederhana dan kecil kepada syarikat yang bernaung di bawah koperasi yang mewakili pekebun-pekebun kecil dan pengusaha kecil dan sederhana (PKS) di seluruh Malaysia.

SEKTOR KOKO:

- menggalakkan pekebun kecil koko untuk menjadi ahli koperasi kluster koko bagi membantu meningkatkan pendapatan dengan penjualan biji koko kering dan penjualan produk coklat.
- menyediakan bantuan input pertanian dan peralatan pertanian di bawah PRE Prihatin tahun 2020 berjumlah RM2.69 juta bertujuan membantu para pekebun koko menyelenggara kebun masing-masing.

SEKTOR LADA:

- menyediakan bantuan Input Pertanian Pekebun Kecil Lada Di Bawah Pakej Rangsangan Ekonomi (PRE) Prihatin 2020 berjumlah RM3,000 bagi satu hektar yang diberi secara *one-off* melalui pemberian baucar.

SEKTOR KENAF:

- menyediakan insentif penanaman kenaf sebanyak RM2,385 per hektar dan insentif belian balik batang kenaf dan benih masing-masing pada kadar RM500 per tan dan RM15 per kilogram (kg) kepada penanam kenaf.
- membina Pusat *Research, Innovation Technology and Incubation of Small Enterprises* (RINTIS) bagi melahirkan usahawan termasuk pekebun kecil untuk terlibat dalam aktiviti pemprosesan fiber premium.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB DATUK LIEW VUI KEONG [BATU SAPI]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Kerajaan bercadang menghantar balik ke lautan terbuka sebanyak 300 orang individu etnik Rohingya yang tiba di perairan Malaysia melalui bot pada Jun 2020.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

1. Kerajaan tidak pernah bercadang untuk menghantar balik ke lautan terbuka individu Pendatang Asing Tanpa Izin (PATI) etnik Rohingya, Myanmar yang tiba di perairan Malaysia melalui bot pada Jun 2020.
2. Terdapat 2 insiden yang membabitkan keseluruhan seramai 521 orang individu Rohingya iaitu 269 orang pada Bulan Jun 2019 dan 252 orang pada bulan Mac 2020. Insiden ini masih di dalam siasatan pihak keselamatan yang berkaitan terutamanya dalam aspek penyeludupan manusia, kesalahan memasuki negara tanpa mempunyai dokumen yang sah, elemen penglibatan jenayah terancang serta aspek – aspek keselamatan yang lain.
3. Justeru, sekiranya hasil siasatan juga mendapati bahawa PATI etnik Rohingya tersebut memerlukan perlindungan antarabangsa berdasarkan kepada prinsip non-refoulement yang diguna pakai di peringkat antarabangsa dan pengecualian yang diberikan kepada warga asing yang mungkin memerlukan perlindungan antarabangsa oleh pihak UNHCR, atas dasar kemanusiaan, golongan ini mungkin tidak diusir dan dibenarkan untuk berada secara sementara di dalam negara sehingga mereka ini ditempatkan ke negara ketiga yang lain atau pulang ke negara asal apabila krisis di wilayah Rakhine, Myanmar mulai reda.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS (2020)**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' SRI HASAN BIN ARIFIN [ROMPIN]

TARIKH : 13 JULAI 2020 | ISNIN

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan berapa pendapatan Tabung Haji pada tahun 2019 dan nyatakan secara terperinci punca pendapatan tersebut seperti daripada penjualan harta, keuntungan penjualan saham atau dividen dari syarikat-syarikat anak Tabung Haji dan sebagainya.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, seperti yang diumumkan semasa pengisytiharan agihan keuntungan kepada pendeposit pada bulan Mac yang lalu, Lembaga Tabung Haji (**TH**) telah mencatatkan prestasi dan kedudukan kewangan yang semakin baik bagi tahun 2019.

Bagi tahun kewangan 2019 yang masih diaudit, **TH** telah memperoleh pendapatan berjumlah RM3.2 bilion dijana terutamanya menerusi pelaburan aset pendapatan tetap (iaitu sukuk) yang memberi RM1.6 bilion atau 51% daripada jumlah pendapatan **TH**, manakala pelaburan hartanah dan ekuiti masing-masing menyumbang sebanyak RM0.5 bilion dan instrumen pasaran wang Islam pula menjana RM0.4 bilion bagi tahun 2019.

NO. SOALAN : 15

Aktiviti dagangan merupakan sebahagian daripada aktiviti utama yang dijalankan dalam pengurusan pelaburan **TH**, mengambilkira keadaan semasa pasaran dan peluang yang ada. Berikut adalah pecahan jenis pendapatan yang diperoleh bagi tahun 2019 mengikut kelas pelaburan:-

Kelas Pelaburan	Jenis Pendapatan	Jumlah Pendapatan RM' Juta	Pecahan (%)
Sukuk	Pendapatan kupon	1,502.41	47%
	Aktiviti dagangan	129.86	4%
Ekuiti	Pendapatan dividen	477.84	15%
	Aktiviti dagangan instrument derivatif & ekuiti	(14.87)	-0.5%
Pembiayaan	Keuntungan pembiayaan	98.29	3%
Pasaran Wang	Pendapatan pelaburan	353.69	11%
Hartanah	Pendapatan sewa	309.52	10%
	Pajakan kewangan	175.57	6%
	Aktiviti dagangan	7.98	0%
Perubahan nilai saksama	Hartanah pelaburan	168.93	5%
	Instrumen kewangan	(21.28)	-1%
Jumlah		3,187.92	100%

TH akan terus meneroka peluang pelaburan secara berhemah dengan mengambil kira kepentingan pendeposit.

TH akan terus mengekalkan tahap tadbir urus yang tinggi dalam mentadbir dana yang dipertanggungjawabkan kepadanya. Aktiviti pelaburan yang melibatkan transaksi jual beli dilaksanakan berpandukan Strategi Aset Alokasi dan selera risiko “Risk Appetite” Tabung Haji.

Sekian. Terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' SERI AHMAD FAIZAL AZUMU
[TAMBUN]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan Negeri Perak khususnya di Daerah Kinta mempunyai pelbagai kawasan-kawasan perindustrian yang telah berusia seperti kawasan Perindustrian Tasek, Kawasan Perindustrian Bebas Kinta, Kawasan Perindustrian IGB dan Kawasan Perindustrian Bercham. Infrastruktur asas sedia ada seperti jalan raya perparitan dan lampu jalan di kawasan-kawasan ini berada dalam keadaan daif. Perhatian dari aspek naik taraf dan pembaikan am adalah perlu bagi mengekalkan daya saing kawasan-kawasan perindustrian ini:-

- (a) berapakah jumlah peruntukan naik taraf infrastruktur kawasan perindustrian di Negeri Perak?
- (b) adakah Kerajaan akan mempertimbangkan untuk meningkatkan jumlah peruntukan tersebut?

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, berdasarkan maklumat daripada pihak MIDA, peruntukan menaiktaraf infrastruktur taman perindustrian bagi negeri Perak dalam tempoh Rancangan Malaysia Kesepuluh (2011-2015) adalah berjumlah RM16,535,468. Peruntukan ini disediakan bagi menaiktaraf infrastruktur taman perindustrian seperti jalan raya, perparitan, longkang dan lampu yang rosak bagi membolehkan pelabur sedia ada dapat beroperasi dengan selesa serta dapat menarik pelaburan baharu. Di bawah RMK-10 sahaja, sebanyak 32 projek telah dilaksanakan untuk kerja menaiktaraf taman industri berkenaan. Butiran seperti di Lampiran.

Bagi tempoh Rancangan Malaysia Kesebelas (2016-2020) pula, Kerajaan telah menyediakan peruntukan berjumlah RM3,226,000 bagi melaksanakan 7 projek naiktaraf taman industri di seluruh Perak. Untuk tahun 2020, terdapat 2 projek telah disenarai pendek untuk dilaksanakan di Negeri Perak yang masih menunggu pertimbangan Mesyuarat Jawatankuasa Peruntukan Kawasan Perindustrian Sedia ada (JPKPS) di bawah MIDA. Sebarang cadangan untuk menambah peruntukan bagi pelaksanaan naiktaraf taman industri ini dimasa hadapan adalah bergantung kepada kedudukan kewangan Kerajaan serta keutamaan pelaksanaan projek.

Usaha bagi menaik taraf infrastruktur taman industri ini penting bagi membolehkan taman industri sedia ada di Perak dapat beroperasi dengan cekap seperti yang dirancang dan dapat membantu dalam menarik pelaburan baharu ke kawasan industri berkenaan. Langkah ini juga membolehkan infrastruktur di kawasan industri berkenaan sentiasa terjaga dan dapat beroperasi seperti diharapkan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB DR KELVIN YII LEE WUEN
[BANDAR KUCHING]**

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

DR KELVIN YII LEE WUEN [BANDAR KUCHING] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan hasrat Kerajaan berhubung dengan seksyen 309 Kanun Keseksaan untuk "Decriminalise Attempted Suicide" untuk menangani isu peningkatan jumlah cubaan membunuh diri di seluruh Malaysia.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan melalui Jabatan Peguam Negara mengambil inisiatif untuk mengkaji undang-undang berkenaan dengan kesalahan persubahatan dan percubaan membunuh diri di Malaysia. Ini kerana berdasarkan statistik setakat 2015, insiden percubaan membunuh diri semakin meningkat dan meliputi pelbagai peringkat umur. Percubaan membunuh diri berlaku disebabkan oleh pelbagai faktor. Oleh yang demikian, pendekatan yang lebih holistik perlu diambil untuk mengekang perbuatan tersebut.

Bahagian Pertama kajian ini ditumpukan kepada kesalahan percubaan membunuh diri di bawah seksyen 309 Kanun Keseksaan. Manakala

Bahagian Kedua kajian ditumpukan kepada kesalahan persubahatan membunuh diri di bawah seksyen 305 dan 306 Kanun Keseksaan. Pada masa kini, Bahagian Pertama kajian ini sedang dalam peringkat rundingan dengan pihak yang berkepentingan.

Jabatan Peguam Negara juga sedang menimbangkan cadangan daripada pihak berkepentingan untuk mengeluarkan percubaan membunuh diri daripada sistem keadilan jenayah dan memasukkan orang yang membuat percubaan membunuh diri ke dalam sistem rawatan kesihatan bagi mendapatkan rawatan yang sewajarnya.

Kajian yang dibuat juga termasuk perbandingan peruntukan undang-undang mengenai percubaan untuk membunuh diri di United Kingdom, New Zealand, India dan Singapura.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN R. SIVARASA [SUNGAI BULOH]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN R. SIVARASA [SUNGAI BULOH] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perkembangan terkini usaha memansuhkan hukuman mati mandatori dan sama ada Kerajaan baru akan meneruskan usaha ini.

**JAWAPAN: [YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI
DI JABATAN PERDANA MENTERI]**

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan pada 29 Ogos 2019 telah bersetuju agar suatu Jawatankuasa Khas ditubuhkan untuk melaksanakan Kajian Hukuman Gantian Terhadap Hukuman Mati Mandatori selaras dengan hasrat Kerajaan untuk memansuhkan hukuman mati mandatori. Keputusan ini dibuat susulan keputusan-keputusan Mesyuarat Jemaah Menteri yang terdahulu yang mendapati terdapat keperluan supaya kajian yang lebih mendalam dibuat terhadap keputusan untuk memansuhkan hukuman mati mandatori.

Jawatankuasa Khas tersebut terdiri daripada pakar-pakar dalam bidang perundangan seperti bekas Ketua Hakim Negara, bekas Hakim Besar Malaya, bekas Peguam Cara Negara, pengamal undang-undang, pensyarah undang-undang daripada Institusi Pengajian Awam terkemuka dan pakar kajian jenayah (*criminologist*). Jawatankuasa Khas telah selesai melaksanakan kajian berkaitan polisi penghukuman (*sentencing policy*) bagi menggantikan hukuman mandatori dengan

hukuman yang lebih wajar, tertakluk kepada budi bicara Mahkamah dalam tempoh 4 bulan bermula 20 September 2019 hingga 31 Januari 2020.

Secara umumnya, Laporan Akhir Kajian Hukuman Gantian Terhadap Hukuman Mati Mandatori mengandungi syor-syor hukuman gantian terhadap 11 kesalahan yang membawa hukuman mati mandatori, kesalahan di bawah Akta Dadah Berbahaya 1952 [*Akta 234*] dan 21 kesalahan yang membawa hukuman mati tetapi dengan budi bicara Mahkamah. Selain itu, Jawatankuasa Khas turut mengemukakan cadangan penambahbaikan kepada sistem keadilan di Malaysia untuk jangka masa panjang.

Dapatan kajian hukuman gantian terhadap hukuman mati mandatori diperolehi melalui pelbagai metodologi kajian serta mengambil kira pandangan dan maklum balas daripada semua pihak berkepentingan. Justeru, laporan akhir yang komprehensif ini akan dibentangkan dalam Mesyuarat Jemaah Menteri untuk pertimbangan dan persetujuan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN PANG HOK LIONG [LABIS]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN PANG HOK LIONG [LABIS] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan langkah efektif yang perlu segera diambil untuk mengatasi masalah kekurangan jurubahasa Cina di mahkamah-mahkamah seluruh negara memandangkan masalah ini pernah dibangkitkan dalam Dewan yang mulia ini pada tahun 2001.

**JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI
JABATAN PERDANA MENTERI)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Badan Kehakiman sentiasa komited dan prihatin bagi memastikan penyampaian perkhidmatan mahkamah adalah cekap dan mampu memenuhi kehendak orang awam. Sehubungan itu, usaha berterusan dilakukan oleh Badan Kehakiman bagi mengatasi masalah kekurangan jurubahasa cina di mahkamah seluruh Malaysia.

Bagi maksud tersebut, Badan Kehakiman telah melaksanakan pengambilan jurubahasa secara Pekerja Sambilan Harian (PSH) mulai bulan Jun 2020. Iklan jawatan kosong bagi jurubahasa cina telah disiarkan dalam Portal Kehakiman untuk mempelawa orang ramai yang

NO. SOALAN : 19

berkelayakan bagi mengisi kekosongan jawatan ini. Pada masa ini terdapat sebanyak 84 kekosongan jawatan Jurubahasa Gred LA19 yang belum lagi diisi.

Jurubahasa yang diambil bekerja secara PSH ini ditempatkan di mahkamah seluruh Malaysia yang kekurangan jurubahasa cina dan melaksanakan sesuatu tugas secara harian bagi kerja penterjemahan bahasa cina sama ada secara lisan atau tulisan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, tidak seperti kes jenayah, peguam pihak-pihak akan menyediakan jurubahasa mereka sendiri bagi kes sivil. Walau apapun, Badan Kehakiman pada setiap masa akan memastikan bahawa keadilan pihak-pihak diberi keutamaan dalam apa jua keadaan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATUK ROZMAN BIN ISLI [LABUAN]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATUK ROZMAN BIN ISLI [LABUAN] minta **MENTERI WILAYAH PERSEKUTUAN** menyatakan apakah peluang untuk Kementerian mendapat peruntukan yang cukup untuk infrastruktur kecil di Labuan yang mana terlalu banyak permohonan-permohonan dari ketua-ketua kampung di seluruh Labuan masih tertangguh pelaksanaannya.

JAWAPAN

Tuan Yang Di Pertua,

Untuk makluman Yang Berhormat Labuan, Kementerian Wilayah Persekutuan (KWP) sentiasa mengambil perhatian khusus dalam merancang, meneliti dan seterusnya memperakukan permohonan peruntukan untuk pembangunan infrastruktur kecil di Wilayah Persekutuan. KWP menyalurkan peruntukan tahunan melalui Perbadanan Labuan berdasarkan kepada perancangan dan permohonan tahun sebelumnya untuk dilaksanakan pada tahun semasa.

Untuk makluman Tuan Yang Di Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat jua, pembangunan infrastruktur kecil merupakan program pembangunan yang berterusan. Justeru itu, tidak dinafikan pada tahun semasa terdapat juga permohonan baru yang dikemukakan oleh Ketua-ketua Kampung melalui Pejabat Ahli Parlimen. Peruntukan bagi permohonan infrastruktur kecil tersebut akan diselaraskan oleh Unit Perancang Ekonomi di Jabatan Perdana Menteri dan seterusnya menyalurkan peruntukan kepada agensi-agensi yang berkaitan untuk pelaksanaan projek. Projek-projek tersebut telah tertangguh kerana Ahli Parlimen telah bertukar parti.

Sungguhpun demikian, Kerajaan semasa amat prihatin terhadap keperluan rakyat Labuan. Bagi memenuhi keperluan tersebut, KWP menyalurkan peruntukan Pemberian Khas melalui Program Kesejahteraan Wilayah Persekutuan untuk pelaksanaan projek-projek kecil seperti naik taraf kemudahan awam, baikpulih rumah daif, baikpulih jalan kampung, menaiktaraf jambatan kayu di kampung air, pembinaan jalan simen serta pembinaan longkang dan kerja-kerja berkaitan.

Berdasarkan permohonan yang diterima daripada ketua ketua kampung melalui Perbadanan Labuan pada tahun 2020, adalah dianggarkan sejumlah RM13.5 juta diperlukan untuk menampung pelaksanaan pembangunan infrastruktur kecil dengan memberi keutamaan kepada

kerja-kerja baikpulih jalan dan bina jalan baru kampung, jambatan di kampung air serta infrastruktur awam kecil di kampung seluruh Labuan. Sehingga kini sejumlah 21 projek telah dilaksanakan dengan kos berjumlah RM500 ribu dibawah Peruntukan Khas Wilayah Persekutuan.

Dalam memastikan peruntukan infrastruktur kecil adalah mencukupi, KWP juga mendapat kerjasama yang amat baik dari Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB), Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT), Kementerian Pertanian dan Industri Makanan (MOA), Unit Perancangan Ekonomi (EPU) dan Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan (MAIWP).

Pada tahun ini, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan telah menyediakan peruntukan sebanyak RM555 ribu bagi 37 projek baikpulih rumah daif di WP Labuan. KWP juga akan memohon kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB) bagi menampung keperluan permohonan peruntukan infrastruktur kecil tersebut.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
[PENGERANG]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID [PENGERANG] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sejauh manakah Kerajaan bersedia untuk mewujudkan Institut Hal-Ehwal Parlimen (*Institute of Parliamentary Affairs*) untuk melatih Ahli-ahli Parlimen Dewan Rakyat dan Dewan Negara berkenaan pemahaman Perlembagaan Persekutuan dan Undang-Undang Persekutuan/Negeri.

**JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI
JABATAN PERDANA MENTERI)**

Tuan Yang di-Pertua,

Pada masa sekarang, Kerajaan belum ada cadangan untuk mewujudkan Institut Hal Ehwal Parlimen (*Institute of Parliamentary Affairs*). Walau bagaimana pun, Ahli Dewan Rakyat dan Dewan Negara telah mendapat pendedahan semasa persidangan dalam dan luar negara dan boleh diambil kira sebagai latihan. Dalam hal ini, Parlimen Malaysia akan sentiasa memberikan sokongan untuk menghadiri sebarang persidangan tertakluk kepada kelulusan Yang di-Pertua Dewan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN NOOR AMIN BIN AHMAD [KANGAR]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN NOOR AMIN BIN AHMAD [KANGAR] minta **MENTERI PERDAGANGAN ANTARABANGSA DAN INDUSTRI** menyatakan apakah kesan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) kepada imbalan dagangan (*balance of trade*) negara.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Dalam menganalisa kesan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) kepada imbalan dagangan negara, tempoh yang diguna adalah dari bulan Mac iaitu tempoh permulaan PKP sehingga bulan Mei 2020.
2. Nilai dagangan Malaysia dalam tempoh 3 bulan tersebut (Mac hingga Mei 2020) menyusut sebanyak 16.2% kepada RM396.09 bilion disebabkan oleh penurunan eksport dan import yang masing-masing menurun sebanyak 18.1% dan 14% berbanding tempoh yang sama pada tahun 2019.
3. Imbalan perdagangan pula merosot sebanyak 44.3% kepada RM19.09 bilion berbanding RM34.27 bilion bagi tempoh Mac - Mei 2019.
4. Antara faktor yang menyumbang kepada kemerosotan imbalan dagangan adalah import barangan *lumpy*, dengan izin, iaitu pelantar carigali terapung (*floating & submersible drilling or production platform*) bernilai RM10.1 bilion pada bulan April 2020 yang menyebabkan berlakunya defisit perdagangan buat kali pertama sejak November 1998.
5. Dalam tempoh Mac hingga Mei 2020, penurunan eksport turut berlaku di dalam hampir semua sektor utama khususnya barangan elektrik dan elektronik; barangan perkilangan logam; jentera; kelengkapan dan peralatan; dan keluaran petroleum serta petroleum mentah.
6. Penurunan eksport adalah disebabkan sekatan operasi yang dikenakan kepada kebanyakan sektor utama semasa tempoh PKP. Penyusutan eksport adalah dijangka memandangkan kebanyakan negara di seluruh dunia berada dalam keadaan sekatan pergerakan (*lockdown*) bagi membendung penularan pandemik COVID-19. Ini telah menyebabkan gangguan serius terhadap aktiviti pembuatan serta rangkaian bekalan di peringkat global.

7. Namun, terdapat beberapa sektor yang menunjukkan peningkatan eksport terutamanya bagi sektor keluaran getah. Eksport sarung tangan getah negara melonjak sebanyak 31% bagi tempoh tersebut disokong oleh permintaan tinggi di pasaran global berikutan pandemik COVID-19. Selain itu, peningkatan eksport turut dilihat bagi produk peralatan perubatan seperti kit pemeriksaan (*test kits*) dan pembasmi kuman (*disinfectants*).

Tuan Yang di-Pertua,

8. Secara keseluruhannya, penurunan dalamimbangan perdagangan negara kesan dari Perintah Kawalan Pergerakan bagi tempoh Mac hingga Mei 2020, telah mengakibatkan nilai perdagangan negara bagi tempoh Januari hingga Mei 2020 merosot sebanyak 8.7% kepada RM688.57 berbanding tempoh yang sama pada tahun 2019. Eksport bagi tempoh tersebut menurun 9.7% kepada RM366.16 bilion dan import berkurang 7.5% kepada RM322.41 bilion. Lebihan dagangan pula bernilai RM43.75 bilion, menurun 23% berbanding tempoh yang sama tahun 2019.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB TUAN SYED IBRAHIM BIN SYED NOH
[LEDANG]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN SYED IBRAHIM BIN SYED NOH [LEDANG]_minta PERDANA MENTERI menyatakan perancangan Kerajaan dalam usaha penubuhan Suruhanjaya Perkhidmatan Parlimen dan pengenalan semula Akta Perkhidmatan Parlimen.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, draf Rang Undang-undang Perkhidmatan Parlimen telah disediakan. Kerajaan sedang meneliti dan memperhalusi penubuhan Suruhanjaya Perkhidmatan Parlimen Malaysia.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' SRI HAJAH ROHANI
BINTI ABDUL KARIM [BATANG LUPAR]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

DATO' SRI HAJAH ROHANI BINTI ABDUL KARIM [BATANG LUPAR] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perkembangan serta perincian terbaharu Perjanjian Malaysia 1963 (MA63) untuk Sarawak.

**JAWAPAN: YB DATUK SERI PANGLIMA DR. MAXIMUS
JOHNITY ONGKILI, MENTERI DI JABATAN
PERDANA MENTERI (HAL EHWAL SABAH DAN
SABAH)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat,

Berhubung dengan status semasa pelaksanaan 17 daripada 21 perkara yang telah dibentang dalam JKKK MA63, agensi-agensi yang bertanggungjawab dijangka memerlukan masa sekitar 1-2 tahun untuk melaksanakan keputusan-keputusan tersebut. Kebanyakan perkara yang sedang dilaksanakan adalah melibatkan hak negeri Sabah dan Sarawak.

Secara umumnya, pelaksanaan keputusan-keputusan JK KK MA63 akan melibatkan 3 fasa pelaksanaan iaitu jangka masa pendek (<1 tahun), jangka masa sederhana (1-2 tahun) dan jangka masa panjang (>3 tahun). Dalam masa yang sama, Kerajaan merancang untuk membawa semula cadangan Pindaan Perkara 1(2) dan 160(2) Perlembagaan Persekutuan untuk dibentangkan di Parlimen dalam tempoh satu tahun daripada sesi mesyuarat Parlimen kali ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS (2020)**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DR. NIK MUHAMMAD ZAWAWI
BIN HAJI SALLEH [PASIR PUTEH]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 | ISNIN

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah implikasi kewangan terhadap pengurusan Tabung Haji serta pelan tindakan yang sedang dan akan diambil ke atas Pengelola Jemaah Haji (PJH) disebabkan keputusan pihak Kerajaan tidak menghantar jemaah haji pada tahun 1441H/2020M.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, wabak jangkitan Covid-19 yang masih merebak di seluruh dunia telah menyebabkan banyak sektor ekonomi dan perniagaan terkesan dan ini termasuk syarikat-syarikat yang terlibat dengan pengendalian haji dan umrah.

Pada 7 Mac 2020, Kementerian Haji dan Umrah Arab Saudi telah menasihatkan Lembaga Tabung Haji (**TH**) dan semua pengendali haji di seluruh dunia untuk menangguh sebarang obligasi kewangan bagi Musim Haji 1441H/2020M. Sehubungan itu, tiada implikasi kewangan terhadap pengurusan **TH** apabila pihak Kerajaan mengambil keputusan tidak menghantar jemaah haji Malaysia pada tahun ini.

TH juga telah memaklumkan perkara yang sama kepada semua Pengelola Jemaah Haji (PJH) dan mereka telah membuat perancangan sewajarnya berkaitan sewaan hotel penginapan manakala urusan penerbangan tidak dimuktamadkan.

Seterusnya, setelah mengambil kira situasi semasa wabak Covid-19 Kerajaan Malaysia pada 11 Jun 2020 telah membuat keputusan untuk menangguhkan ibadat haji bagi semua rakyat untuk Musim Haji 1441H/2020M demi menjaga keselamatan, kesihatan dan kesejahteraan mereka. Susulan itu, Kerajaan Arab Saudi pada 22 Jun 2020 telah memaklumkan bahawa ibadat haji tahun ini hanya dibenarkan kepada mereka yang berada di Arab Saudi sahaja.

Berdasarkan keputusan di atas, syarikat-syarikat PJH akan berunding lanjut dengan pengusaha hotel untuk menangguhkan sewaan sehingga musim hadapan. Sekian. Terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN OSCAR LING CHAI YEW [SIBU]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN OSCAR LING CHAI YEW [SIBU] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan berapa jumlah kanak-kanak yang telah menerima vaksin *pneumococcal* dan berapa jumlah yang telah dibayar oleh Kerajaan.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) tetap komited dalam usaha untuk menurunkan morbiditi dan mortaliti akibat jangkitan bakteria pneumokokus di kalangan kanak-kanak. Untuk makluman, Kementerian Kesihatan sedang dalam proses menyediakan bekalan vaksin pneumokokal konjugat (*Pneumococcal Conjugate Vaccine* PCV) di semua Klinik Kesihatan. Proses perolehan secara tender terbuka vaksin tersebut telah tertangguh susulan kejadian pandemik COVID-19.
2. Pemberian suntikan vaksin pneumokokal melalui Program Imunisasi Pneumokokal di bawah Program Imunisasi Kanak-kanak Kebangsaan dianggarkan akan memberi manfaat kepada lebih kurang 500,000 kanak-kanak yang layak setiap tahun setelah ianya dilaksanakan.

3. Buat masa ini, terdapat dua (2) jenis vaksin pneumokokal konjugat (*Pneumococcal Conjugate Vaccine PCV*) yang berdaftar dengan Pihak Berkuasa Kawalan Dadah. Kedua-dua jenis vaksin ini kini terdapat di fasiliti kesihatan swasta. Anggaran bilangan kanak-kanak yang telah mendapat suntikan vaksin tersebut di fasiliti kesihatan swasta adalah seramai 72,000 pada tahun 2018 dan meningkat kepada 83,000 pada tahun 2019.

4. Kementerian Kesihatan dalam masa yang sama sedang meningkatkan usaha untuk meningkatkan liputan imunisasi bagi vaksin-vaksin yang telah sedia ada dalam Jadual Imunisasi Kanak-Kanak Kebangsaan. Kejadian pandemik COVID-19 dan penguatkuasaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) telah memberi kesan kepada penerimaan vaksin secara keseluruhan, dan ini meningkatkan risiko kepada berlakunya wabak penyakit cegahan vaksin sekiranya ia berterusan. Justeru, anggota kesihatan sedang menjalankan usaha untuk mengesan kanak-kanak yang telah tercicir imunisasi sepanjang tempoh Perintah Kawalan Pergerakan agar penjadualan semula suntikan vaksin dapat dibuat.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATUK DR. HASAN BIN BAHROM (TAMPIN)

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

minta **MENTERI PERPADUAN NEGARA** menyatakan apakah Kerajaan sedar isu kaum dan agama telah digunakan semaksima dalam mencatur sentimen politik di negara ini. Bagaimana Kerajaan hendak membendung perkara tersebut dan apakah Kerajaan berhasrat untuk menggubal satu rang undang-undang yang berhubung kait dengan pelampau (*extreme*) kaum dan agama.

JAWAPAN

Kerajaan tidak berhasrat untuk menggubal suatu undang-undang baharu sebagaimana yang dicadangkan oleh YB Tampin. Kerajaan hari ini telah mempunyai undang-undang yang mencukupi untuk menjaga keharmonian antara kaum dan agama. Mereka yang sengaja memecahbelahkan perpaduan dan keharmonian negara akan didakwa di bawah undang-undang yang sedang berkuat kuasa.

Di bawah undang-undang sedia ada, mana-mana pihak dengan sengaja mencetuskan atau mengeluarkan sebarang kenyataan yang menggugat perpaduan dan keharmonian rakyat boleh disiasat dan didakwa di bawah akta-akta berikut:

- (a) subseksyen 4(1) Akta Hasutan 1948 [Akta 15] iaitu kesalahan menghasut;

- (b) seksyen 504 Kanun Keseksaan [Akta 574] iaitu kesalahan dengan sengaja mengaibkan dengan niat hendak membangkitkan pecah keamanan;
- (c) seksyen 505 Kanun Keseksaan iaitu kesalahan mengeluarkan kenyataan-kenyataan yang mendatangkan khianat awam;
- (d) seksyen 506 Kanun Keseksaan iaitu kesalahan menakutkan secara jenayah;
- (e) seksyen 4A Akta Kesalahan Pilihanraya 1954 [Akta 5] iaitu kesalahan mengembangkan perasaan jahat atau permusuhan; dan
- (f) seksyen 233 Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 [Akta 588] iaitu kesalahan penggunaan tidak wajar kemudahan rangkaian atau perkhidmatan rangkaian.

Apa yang diperlukan ialah tindakan tegas dan pantas pihak penguat kuasa mengambil tindakan ke atas kesalahan pelaku di bawah undang-undang yang sedang berkuat kuasa.

Dalam pada itu, masyarakat juga perlu dididik untuk memahami dan menghormati undang-undang. Kegagalan rakyat untuk menghormati undang-undang akan menggugat keharmonian negara dan berpotensi mencetuskan suasana ketegangan di kalangan masyarakat.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : PUAN RUSNAH BINTI ALUAI [TANGGA BATU]

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

PUAN RUSNAH BINTI ALUAI [TANGGA BATU] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan adakah dasar Kementerian melantik secara kontrak doktor-doktor muda akan memberi kesan kepada peluang melanjutkan pelajaran ke peringkat pakar seterusnya menjejaskan jumlah doktor pakar pada masa akan datang.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Pelantikan graduan perubatan secara kontrak adalah bagi tujuan menjalani latihan siswazah dan khidmat wajib seperti mana keperluan Akta Perubatan 1971. Ini bagi membolehkan graduan perubatan mendapat pengalaman mengamal perubatan sebelum diberi kelulusan berdaftar penuh dan boleh mengamal di Malaysia. Bagi pelantikan kontrak ini, tempoh perkhidmatan yang ditetapkan adalah sehingga tiga (3) tahun bagi latihan siswazah dan dua (2) tahun bagi melengkapkan khidmat wajib. Pegawai yang memenuhi syarat dan merit yang ditetapkan boleh dipertimbangkan pelantikan tetap tertakluk kepada kekosongan jawatan dan mereka berpeluang untuk melanjutkan pengajian kepakaran.
2. Bagi memastikan negara mempunyai pakar yang mencukupi dan rakyat mendapat akses kepada perkhidmatan kepakaran, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) memberi keutamaan dan peluang kepada

Pegawai Perubatan tetap yang sedang berkhidmat untuk melanjutkan pengajian kepakaran dan subkepakaran.

3. Pada masa ini, terdapat seramai 23,928 Pegawai Perubatan tetap yang belum mengikuti pengajian kepakaran dan jumlah tersebut disifatkan masih sesuai bagi tujuan menambah jumlah pakar yang diperlukan oleh KKM. Walaupun Pegawai Perubatan kontrak tidak layak ditawarkan Hadiah Latihan Persekutuan (HLP) buat masa ini, mereka masih boleh melanjutkan pengajian kepakaran menerusi pembiayaan sendiri atau penajaan luar serta melanjutkan pengajian di luar negara. Ini secara tidak langsung boleh menyumbang kepada peningkatan jumlah pakar untuk negara.

4. Sehingga 31 Mac 2020, terdapat seramai 5,322 orang Pegawai Perubatan Pakar di seluruh negara dengan peningkatan sejumlah 797 orang (15%) berbanding 4,525 orang Pegawai Perubatan Pakar pada 31 Disember 2016. Dalam jangka masa panjang, Kerajaan boleh mempertimbangkan inisiatif bagi meningkatkan penghasilan Pegawai Perubatan Pakar menerusi kerjasama dengan sektor swasta.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' SERI HAJI IDRIS BIN JUSOH [BESUT]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATO' SERI HAJI IDRIS BIN JUSOH [BESUT] minta **MENTERI PERUSAHAAN PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan apakah langkah-langkah baharu yang telah diperkenalkan bagi meningkatkan lagi hasil pengeluaran kelapa sawit, dan pendapatan pekerja dalam sektor tersebut.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Antara pendekatan yang sedang diambil oleh Kerajaan dalam meningkatkan hasil pengeluaran sawit adalah melalui pelaksanaan secara mandatori Skim Pensijilan Minyak Sawit Mampan Malaysia (MSPO). Melalui MSPO, produktiviti pengusaha sawit dapat ditingkatkan melalui Amalan Pertanian Baik (GAP) dan mampan. Pensijilan MSPO akan mengurangkan kos pengeluaran, meningkatkan kecekapan pengurusan dan meningkatkan hasil pengeluaran kelapa sawit.

Pekebun kecil sawit juga di beri khidmat nasihat serta tujuk ajar daripada Pegawai TUNAS, terutama untuk mereka meningkatkan pengetahuan dalam amalan pertanian terbaik pengurusan tanaman sawit. Amalan pertanian seperti kaedah pembajaan, penggunaan anak sawit berkualiti, penuaian berkesan, pengurusan perosak dan kesedaran merekod aktiviti pengurusan sawit telah diterapkan bagi memastikan produktiviti dan seterusnya pendapatan pekebun kecil meningkat.

Pada masa ini juga, Kementerian telah memperkenalkan Skim Pembiayaan Mudah Tanam Semula Pekebun Kecil Sawit (TSPKS) dan Skim Pembiayaan Mudah Input Pertanian Pekebun Kecil Sawit (IPPKS). Selain untuk membantu meringankan beban kewangan, skim-skim tersebut adalah untuk membantu pekebun kecil melaksanakan penanaman semula dengan menggunakan benih yang berkualiti untuk meningkatkan hasil pengeluaran mereka.

Walau bagaimanapun, menyedari akan keperluan dan kehendak pekebun kecil, Kementerian sedang mengkaji cadangan untuk menstruktur semula TSPKS dan IPPKS untuk dikhususkan kepada kumpulan sasar tertentu seperti golongan B40 dan sebagainya dalam Rancangan Malaysia Keduabelas. Namun, ianya tertakluk kepada kemampuan kewangan kerajaan.

Untuk makluman, Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB) juga sedang menjalankan beberapa kajian untuk mengeluarkan klon-klon dan bahan tanaman yang berkualiti yang boleh meningkatkan hasil pengeluaran.

Tuan Yang Di-Pertua,

Langkah Kerajaan yang telah mengumumkan pengecualian 100 peratus duti eksport ke atas minyak sawit mentah, minyak isirung sawit mentah dan minyak isirung sawit mentah diproses mulai 1 Julai 2020 hingga 31 Disember 2020, pada dasarnya, adalah untuk merancakkan aktiviti perdagangan industri sawit negara. Melalui pengecualian ini, Kerajaan menjangkakan stok minyak sawit mentah dalam negara akan dapat dikurangkan dan ini akan membantu menstabilkan kembali harga minyak sawit. Pengecualian ini akan meransang penggiat industri untuk mengeksport lebih banyak minyak sawit keluar negara dan akan memberi kesan positif terhadap pendapatan syarikat. Ini secara tidak langsung akan membantu memperbaiki kadar upah dan pendapatan pekerja dalam industri.

Bagi meningkatkan pendapatan pekebun kecil, mereka digalakkan untuk menyertai Koperasi Penanam Sawit Mampan (KPSM). Penyertaan mereka akan memudahkan urusan jualan hasil Buah Tandan Segar (BTS) secara berkelompok terus ke kilang dengan mendapat tawaran harga yang lebih baik.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YANG BERTHORMAT DATO' SERI HAJI
ABDUL HADI BIN AWANG [MARANG]**

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

DATO' SERI HAJI ABDUL HADI BIN AWANG [MARANG] minta **MENTERI PERDAGANGAN ANTARABANGSA DAN INDUSTRI** menyatakan apakah perincian kepada Perkongsian Ekonomi Komprehensif Serantau (RCEP) yang akan dimeterai pada akhir tahun nanti.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Rundingan Perjanjian Kerjasama Komprehensif Ekonomi Serantau atau dengan izin, *Regional Comprehensive Economic Partnership* (RCEP) ketika ini masih berlangsung dan negara-negara peserta telah mengulangi tekad dan bersepakat memuktamadkan rundingan RCEP, seterusnya menandatangani Perjanjian tersebut pada November 2020.
2. Sebanyak 28 pusingan rundingan dan tiga (3) Sidang Kemuncak RCEP telah diadakan sejak rundingan bermula pada bulan Mei 2013 sehingga September 2019. Pada tahun ini, sebanyak empat (4) mesyuarat maya atau *virtual meetings*, dengan izin, telah diadakan iaitu tiga (3) mesyuarat di peringkat Jawatankuasa Rundingan Perdagangan atau *Trade Negotiating Committee* (TNC) dengan izin, dan Mesyuarat Intersesi RCEP Peringkat Menteri ke-10 pada 23 Jun 2020 .

3. Perjanjian RCEP akan merangkumi 20 bab yang melibatkan antara lain:

- i. Perdagangan Barangan atau dengan izin, *Trade in Goods*;
- ii. Prosedur Kastam dan Fasilitasi Perdagangan;
- iii. Langkah-langkah *Sanitary* dan *Phytosanitary*;
- iv. *Standards*, dengan izin *Technical Regulations and Conformity Assessment Procedures*;
- v. Remedi Perdagangan;
- vi. Perdagangan Perkhidmatan atau dengan izin, *Trade in Services* ang merangkumi Perkhidmatan Kewangan, Komunikasi dan Profesional;
- vii. Pelaburan;
- viii. Hak Harta Intelekt;
- ix. Perdagangan Elektronik atau dengan izin *Electronic Commerce*;
- x. Dasar Persaingan;
- xi. Perusahaan Kecil dan Sederhana;
- xii. Kerjasama Ekonomi dan Teknikal; dan
- xiii. Perolehan Kerajaan yang tidak melibatkan akses pasaran dan hanya bertujuan untuk berkongsi maklumat dan ketelusan.

4. Memandangkan rundingan masih dijalankan untuk memuktamadkan beberapa perkara, maka butiran terperinci hanya boleh dibentangkan selepas teks Perjanjian dimuktamadkan. Faedah-faedah lain berikutan penyertaan Malaysia dalam RCEP adalah:

- (i) dapat mengukuhkan integrasi syarikat-syarikat tempatan termasuk Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) dalam bekalan global dan rantaian nilai (*global supply and value chain*) yang merupakan satu kemestian untuk lebih berdaya saing (*competitive*) di peringkat antarabangsa seterusnya menjadi syarikat bertaraf global (*global players*);
- (ii) meningkatkan pelaburan langsung asing dan tempatan dalam Negara;

- (iii) menyegerakan pemulihan ekonomi pasca COVID-19;
- (iv) peraturan-peraturan dan prosedur yang berbeza di bawah setiap perjanjian perdagangan bebas ASEAN + 1 dapat diselaraskan dengan lebih teratur. Sektor swasta berpandangan bahawa perbezaan ini menyebabkan kerumitan perdagangan memandangkan mereka perlu mengikut prosedur yang berlainan bagi setiap perjanjian perdagangan bebas ASEAN + 1. Ini melibatkan kos tambahan dan masa yang lebih panjang dalam urusan perniagaan;
- (v) peluang untuk memperoleh bahan mentah yang berkualiti pada harga yang lebih murah dari 14 buah negara dan membolehkan produk keluaran siap Malaysia yang dieksport ke negara RPC menikmati pengurangan duti import di negara berkenaan;
- (vi) pengiktirafan negara lain terhadap piawaian tempatan seperti *Malaysian Standards* yang dapat mengelakkan produk keluaran tempatan daripada perlu mendapatkan piawaian di negara destinasi eksport; dan
- (vii) fasilitasi perdagangan melalui kerjasama kastam berhubung dengan prosedur dan sistem pelepasan barangan.

5. Dalam merundingi Perjanjian RCEP, Kerajaan sentiasa mengimbangi kepentingan perdagangan antarabangsa dan kelangsungan industri tempatan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB DR. ONG KIAN MING [BANGI]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DR. ONG KIAN MING [BANGI] minta **MENTERI PERDAGANGAN ANTARABANGSA DAN INDUSTRI** menyatakan berapa jumlah sasaran aplikasi (yang diluluskan) dari sektor pembuatan untuk penilaian Industri 4WRD, Readiness Assessment (RA) untuk tahun 2020. Bilakah permohonan untuk RA akan dibuka untuk sektor Perkhidmatan Pembuatan (Manufacturing Services). Berapa jumlah syarikat yang berjaya memohon dana RA Intervensi (RA Internvention Fund) dan berapa banyak syarikat yang telah bermula menerima dana daripada RA Intervention Fund.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Dasar Negara Mengenai Industri 4.0 atau Industry4WRD telah dilancarkan pada 31 Oktober 2018. Dasar ini bertujuan untuk membantu dan menggalakkan transformasi industri pembuatan dan perkhidmatan berkaitan pembuatan untuk menjadi lebih pintar, sistematik dan berdaya saing. Antara program-program utama di bawah Industry4WRD adalah Program Penilaian Kesediaan (*Readiness Assessment* - RA) dan Program Intervensi (*Intervention Programme*). Program RA adalah bertujuan untuk mengenal pasti tahap kesediaan sesebuah syarikat pembuatan dan

perkhidmatan berkaitan pembuatan dan cadangan langkah-langkah penambahbaikan untuk beralih kepada Industri 4.0.

2. Bagi tahun 2019, Kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM15 juta bagi pelaksanaan pelbagai program termasuk program RA kepada perusahaan kecil dan sederhana (PKS), latihan untuk penilai-penilai RA, Industry4WRD Summit, program seranta Industry4WRD dan lain-lain. Sebahagian besar peruntukkan tersebut adalah bertujuan untuk membiayai 500 PKS bagi mengikuti program RA. Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) telah meluluskan sebanyak 508 PKS dalam sektor pembuatan di seluruh Malaysia bagi melaksanakan program RA yang dibiayai oleh pihak Kerajaan. Bagi tahun 2020 pula, Kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM10 juta dengan mensasarkan sebanyak 450 PKS bagi mengikuti program RA. Sehingga Jun 2020, sebanyak 112 permohonan telah diluluskan untuk menjalani program RA.

3. Program RA juga turut dibuka kepada syarikat-syarikat dalam sektor Perkhidmatan Berkaitan Pembuatan (*Manufacturing Related Services - MRS*). Garis panduan dan mekanisme pelaksanaan bagi sektor MRS telah selesai dibangunkan dan permohonan atas talian akan dibuka pada pertengahan bulan Julai 2020. Oleh itu, semua syarikat PKS MRS yang berminat boleh membuat permohonan secara atas talian melalui portal MITI.

Tuan Yang di-Pertua,

4. Syarikat-syarikat PKS yang telah melalui program RA dan memenuhi kriteria yang ditetapkan akan berpeluang untuk mengikuti program Intervensi. Program ini memberi kemudahan sokongan kewangan kepada PKS dalam sektor pembuatan dan perkhidmatan berkaitan pembuatan untuk mengaplikasikan teknologi Industri 4.0. Sejumlah RM35 juta telah diperuntukkan bagi pelaksanaan program ini bagi tahun 2019 dan 2020. Pelan intervensi merangkumi aspek latihan kemahiran, penambahbaikan proses dan aplikasi teknologi. Kesemua PKS yang telah menjalani program

RA yang dibiayai oleh Kerajaan layak memohon Dana Intervensi dengan Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA), agensi pelaksana untuk program ini.

5. Syarikat yang diluluskan akan menerima dana padanan secara 70:30 (maksimum RM500,000) berdasarkan perbelanjaan yang layak. Dalam membantu PKS untuk memulakan program intervensi, pihak Kerajaan juga akan memberi dana pendahuluan (maksimum 30%) sehingga RM150,000.00 daripada jumlah dana yang diluluskan, tertakluk kepada persetujuan oleh Jawatankuasa Kelulusan Dana Intervensi yang dipengerusi oleh MITI. Baki geran akan dibayar sepenuhnya selepas PKS berjaya melaksanakan program intervensi yang berkaitan.

6. Setakat 19 Jun 2020, MIDA telah menerima 54 permohonan bagi Dana Intervensi daripada syarikat-syarikat PKS yang telah menjalani RA. Daripada jumlah ini, sebanyak 15 permohonan telah diluluskan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS (2020)**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK SERI DR. MUJAHID BIN YUSOF RAWA
[PARIT BUNTAR]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 | ISNIN

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan kedudukan jumlah aset terkini Tabung Haji. Adakah benar Kerajaan terdahulu telah menjual banyak aset Tabung Haji dan membiarkan Tabung Haji dikuasai oleh orang bukan Islam.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kedudukan terkini aset Lembaga Tabung Haji (**TH**) pada 30 Jun 2020 seperti yang diumumkan dalam laporan prestasi **TH** setengah tahun pertama 2020 adalah berjumlah RM78.0 bilion dengan lebihan aset berbanding liabiliti sebanyak RM1.9 bilion.

Selaras dengan pelaksanaan Pelan Pemulihan dan Penstrukturan **TH**, aset-aset yang kurang berdaya saing telah dipindahkan kepada sebuah Syarikat Tujuan Khas (SPV) iaitu Urusharta Jamaah Sdn Bhd (UJSB) yang dimiliki penuh oleh Kerajaan di bawah Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD). Oleh yang demikian, **TH** tidak dikuasai oleh orang bukan Islam.

Sekian. Terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN SHAHARIZUKIRNAIN BIN ABD. KADIR
[SETIU]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN SHAHARIZUKIRNAIN BIN ABD. KADIR [SETIU] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan penambahbaikan sektor awam dan swasta dalam sektor kesihatan yang telah dirangka di dalam Dasar Sihat Bersama 2030.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Perancangan Dasar Sihat Bersama 2030 adalah satu cadangan yang pernah dibincang untuk dilaksanakan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan bukan merupakan satu dasar rasmi Kementerian Kesihatan kerana ianya belum lagi diangkat untuk pertimbangan Kerajaan semasa di bawah pentadbiran terdahulu.
2. Walau bagaimanapun, selepas diteliti perancangan-perancangan yang diutarakan di bawah dasar tersebut, didapati kebanyakannya adalah kesinambungan kepada cadangan-cadangan penambahbaikan yang pernah dirancang oleh pentadbiran-pentadbiran sebelum ini seperti cadangan Dasar Kesihatan Negara, *1Care for 1Malaysia* dan *Malaysia Health System Review* (dengan izin).

3. Untuk terus memajukan dan melestarikan kelangsungan perkhidmatan kesihatan negara, Kementerian Kesihatan akan sentiasa dan terus berusaha untuk mengangkat cadangan-cadangan yang bernas untuk dipertimbangkan oleh Kerajaan. Cadangan-cadangan tersebut akan terangkum di bawah Tawaran Baharu (*New Deals*) dan Rancangan Malaysia ke-12 (RMK-12) yang sedang digubal.

4. Salah satu Tawaran Baharu yang memerlukan persetujuan Jemaah Menteri adalah Agenda Nasional Malaysia Sihat (ANMS) Pasca Perintah Kawalan Pergerakan (PKP Normalisasi). ANMS akan dilaksanakan mulai 2020 hingga 2030 secara berfasa yang akan melibatkan pelbagai Kementerian, Agensi, *Non-Governmental Organization* (NGO) serta swasta. ANMS ini mempunyai merangkumi tiga (3) Bidang Utama iaitu Kebersihan Diri, Kebersihan Persekitaran dan Cara Hidup Sihat dengan tumpuan kepada empat (4) Teras.

Teras 1: Memantapkan Promosi Amalan Cara Hidup Sihat

Teras 2: Memantapkan Perkhidmatan Promosi Kesihatan (Wellness)

Teras 3: Memperkasa Kawalan Kendiri Kesihatan

Teras 4: Memantapkan Kebersihan Persekitaran

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' SERI TIONG KING SING [BINTULU]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATO' SERI TIONG KING SING [BINTULU] minta **MENTERI PERUSAHAAN PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan :

- (a) apakah langkah-langkah Kementerian dalam meningkatkan pemasaran kelapa sawit ke luar negara terutamanya ke negara China; dan
- (b) apakah perancangan Kementerian dalam meningkatkan keyakinan dan kebolehpasaran kelapa sawit ke Kesatuan Eropah.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Dalam meningkatkan pemasaran minyak kelapa sawit ke luar negara, antara langkah yang sedang diambil oleh Kementerian adalah memperkukuhkan pasaran eksport utama sedia ada terutamanya Negara India, China, Pakistan dan Amerika Syarikat. Kementerian juga sedang mempromosikan produk-produk sawit dengan lebih agresif bagi menembusi pasaran-pasaran baharu seperti di benua Afrika dan Asia Tengah serta negara-negara timur tengah.

Secara dasarnya, langkah Kerajaan yang telah mengumumkan pengecualian 100 peratus duti eksport ke atas minyak sawit mentah, minyak isirung sawit mentah dan minyak isirung sawit mentah diproses mulai 1 Julai 2020 hingga 31 Disember 2020, adalah untuk merancakkan lagi aktiviti eksport industri sawit negara.

Disamping itu, antara langkah tambahan yang telah dan sedang diambil oleh Kementerian untuk mengukuhkan pasaran minyak sawit Malaysia di China adalah seperti berikut:

- i. Mengkaji semula rundingan sedia ada bersama Kerajaan Negara China yang telah dilaksanakan oleh Kerajaan sebelum ini pada tahun 2019 yang antaranya juga melibatkan Projek Laluan Rel Pantai Timur (ECRL). Ini untuk memastikan industri sawit negara dapat terus bersaing dan meningkatkan penguasaan pasaran di negara tersebut. Langkah ini juga akan melibatkan Kementerian Luar Negeri (KLN) dalam proses mendapatkan manfaat yang lebih baik kepada negara;
- ii. Menjalinkan kerjasama dengan Negara China melalui platform dengan izin, *Palm Oil Research and Technical Service Institute* atau PORTSIM yang terletak di Shanghai, China. Melalui kerjasama ini, MPOB telah berjaya menyiapkan sebanyak 57 projek dan 34 projek telah pun dikomersialkan;
- iii. Meningkatkan kesedaran penggunaan minyak sawit untuk sektor makanan di China melalui penganjuran forum teknikal kepelbagaian

penggunaan minyak sawit dalam produk makanan dan hasil penyelidikan pemakanan minyak sawit;

- iv. Menjalankan penyelidikan penggunaan minyak sawit dalam makanan tempatan China seperti kuih bulan yang diperbuat daripada lemak berasaskan minyak sawit, snek berasaskan minyak sawit merah, tablet susu, teh mentega Tibet, kentang putar dan lain-lain;
- v. Meningkatkan penggunaan minyak sawit dalam sektor biobahan api di China melalui usaha sama dengan Universiti Tsinghua dan TUS Deqing Clean Energy Ltd. Co. dalam kajian rintis penggunaan biobahan api sawit dalam pengangkutan sanitasi di Zhaoqing, Wilayah Guangdong, China; dan
- vi. Memperluaskan penggunaan minyak sawit dalam makanan ternakan di negara China melalui usaha sama dengan institusi tempatan seperti kajian bersama *Hebei Agriculture University* berkaitan aplikasi minyak sawit dalam makanan ikan kap China, makanan ternakan lembu tenusu dan makanan anjing di China.

Bagi negara-negara Kesatuan Eropah (EU) pula, Kementerian sedang melaksanakan pelbagai langkah promosi menerusi Majlis Minyak Sawit Malaysia (MPOC) dan Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB) bagi meningkatkan kebolehpasaran produk sawit ke negara-negara EU dalam usaha menangani persepsi negatif terhadap industri sawit negara terutamanya dari aspek kemampanan selaras dengan Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals - SDGs*) 2030 Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB).

Aktiviti promosi ini juga turut melibatkan kerjasama daripada pejabat kedutaan Malaysia di Eropah khususnya bagi perkara yang melibatkan perhubungan antara Kerajaan (*Government to Government – G to G*) serta penglibatan daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) dalam aspek pemasaran.

Selain itu, perbincangan secara berterusan bersama pihak-pihak berkepentingan di EU juga giat diadakan bagi menyelesaikan isu persepsi negatif terhadap minyak sawit dengan menyampaikan hasil-hasil kajian

saintifik berkaitan minyak sawit menerusi Misi Ekonomi dan Promosi Minyak Sawit ke negara-negara EU.

Antara perkara lain yang turut diketengahkan dalam sesi perbincangan dan misi tersebut adalah mengenai kesungguhan dan komitmen Malaysia dalam membangunkan industri sawit negara secara mampan menerusi pelbagai inisiatif seperti:

- i. pelaksanaan Skim Pensijilan Minyak Sawit Mampan Malaysia (MSPO) secara mandatori mulai 1 Januari 2020;
- ii. pengukuhan polisi dalam melestarikan aktiviti penanaman sawit negara seperti:
 1. Mengehadkan keluasan penanaman kelapa sawit seluruh negara dengan penetapan sasaran seluas 6.5 juta hektar;
 2. Larangan penanaman baharu sawit di atas kawasan baharu tanah gambut;
 3. Larangan penukaran guna tanah Hutan Simpan Kekal (HSK) bagi aktiviti penanaman sawit atau tanaman pertanian lain; dan
 4. Penyediaan peta rasmi bagi kawasan sawit untuk capaian umum.
- iii. penglibatan industri sawit negara dalam usaha-usaha pemeliharaan alam sekitar termasuk pemuliharaan hutan hujan tropika dan rehabilitasi biodiversiti negara seperti orang utan dan gajah pygmy.

Pada masa yang sama, Malaysia juga akan turut mempergiatkan lagi program kerjasama bersama negara anggota EU dalam pelbagai aspek seperti kajian dan penyelidikan, kemampan dan lain-lain. Antara program sedia ada yang sedang dilaksanakan termasuklah program berkaitan kemampanan dan pembangunan pekebun kecil seperti yang dilaksanakan bersama agensi luar daripada Belanda.

Sekian, terima kasih.

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : TUAN AHMAD TARMIZI BIN SULAIMAN [SIK]

TARIKH : 13 JULAI 2020

JAWAPAN

TUAN AHMAD TARMIZI BIN SULAIMAN [SIK] minta **MENTERI LUAR NEGERI** menyatakan pendirian Malaysia terhadap cadangan '*two-state solution*' serta plan '*Deal of the Century*' yang dianggap sebagai jalan pintas Israel dan Amerika Syarikat menormalisasi untuk merampas tanah Palestin keseluruhannya.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Sik di atas pertanyaan yang dikemukakan.

Tuan Yang di-Pertua,

2. Pertanyaan mengenai pendirian Malaysia terhadap isu Palestin merupakan antara pertanyaan yang sering dibangkitkan dan dibawa ke dalam sidang-sidang Dewan Rakyat sebelum ini. Ternyata, ia merupakan satu isu yang begitu dekat dengan hati rakyat Malaysia.

3. Izinkan saya memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa pendirian Kerajaan Malaysia mengenai isu-isu yang melibatkan Palestin adalah konsisten dan tidak berganjak sejak dahulu lagi. Kerajaan Malaysia sentiasa memberi sokongan padu kepada Palestin dan perjuangan rakyatnya sama ada dari segi politik, ekonomi, atau moral.

4. Pendirian ini turut dizahirkan menerusi pelbagai platform antarabangsa, terutamanya di Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB), Pertubuhan Kerjasama Islam Antarabangsa (OIC) dan Sidang Kemuncak Negara-Negara Berkecuali (NAM). Malah, semasa Malaysia menjadi ahli tetap Majlis Keselamatan PBB bagi penggal 2015/2016, Malaysia dengan lantanganya mengetengahkan pendiriannya menyokong aspirasi rakyat Palestin untuk mewujudkan sebuah negara Palestin yang merdeka dan berdaulat.

5. Malaysia amat memahami cabaran getir yang sedang dialami oleh rakyat Palestin akibat daripada pendudukan haram Israel dan senantiasa menitikberatkan mengenai keperluan untuk mencari suatu jalan penyelesaian yang menyeluruh dan adil bagi menamatkan penindasan terhadap rakyat Palestin.

6. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, Pejabat Perdana Menteri pada 30 Januari 2020 telah mengeluarkan kenyataan mengutuk dan menolak keras cadangan Pelan Damai Amerika Syarikat yang digelar "*Deal of the Century*" itu serta menyifatkannya amat tidak adil dan berat sebelah kerana tidak melibatkan Palestin dalam sebarang perbincangan.

7. Yang Berhormat Timbalan Menteri Luar Negeri pada 10 Jun 2020, telah mengetuai delegasi Malaysia ke Mesyuarat Tergempar Pertubuhan Kerjasama Islam (OIC) *Open-Ended Virtual Extraordinary Meeting* Peringkat Menteri-Menteri Luar Negeri yang diadakan secara atas talian (*virtual*) bagi membincangkan rancangan Israel untuk mengilhak sebahagian wilayah Tebing Barat.

8. Selanjutnya, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semasa perbualan telefon dengan Presiden Palestin Mahmoud Abbas pada 6 April 2020, telah menyuarakan sokongan Malaysia terhadap isu Palestin.

9. Malaysia melihat cadangan Pelan Damai tersebut sebagai penindasan terhadap rakyat Palestin. Malaysia terus berpegang kepada pendirian bahawa Penyelesaian Dua Negara (*Two-States solution*) berdasarkan garis sempadan 1967 dengan Baitulmaqdis sebagai ibu kota

Palestin, adalah satu-satunya jalan penyelesaian terhadap konflik Palestin dan Israel.

10. Justeru, Malaysia tidak akan berganjak dari keputusan untuk menyokong sebarang usaha jujur dan konkrit untuk mencari jalan penyelesaian yang adil dan berkekalan bagi konflik Israel-Palestin ini, berdasarkan peruntukan undang-undang antarabangsa dan resolusi-resolusi PBB yang berkaitan melalui rundingan yang melibatkan pihak-pihak berkepentingan.

11. Malaysia juga tidak akan berdiam diri terhadap sikap hipokrit negara-negara yang secara jelas berat sebelah dan menyokong perlakuan jenayah berterusan yang dilakukan oleh Israel ke atas Palestin.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN R. SIVARASA [SUNGAI BULOH]

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

YB TUAN R. SIVARASA [SUNGAI BULOH] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan alasan Kerajaan baru menarik balik pendakwaan Riza Aziz atas 5 tuduhan undang-undang anti penyeludupan wang haram yang melihatkan wang haram lebih kurang USD 248 juta atau RM1.064 bilion.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, Jabatan Peguam Negara melalui Kenyataan Media bertarikh 17 Mei 2020, telahpun menjelaskan mengenai tindakan yang diambil berhubung dengan kes Pendakwa Raya v Riza Shahriz bin Abdul Aziz.

Berdasarkan Fasal (3) Perkara 145 Perlembagaan Persekutuan, keputusan untuk memulakan, menjalankan, atau memberhentikan apa-apa prosiding bagi sesuatu kesalahan merupakan budi bicara Peguam Negara. Keputusan untuk memohon suatu perintah pelepasan tanpa pembebasan (DNAA) ke atas kelima-lima pertuduhan terhadap Riza Shahriz bin Abdul Aziz dibuat selaras dengan Fasal (3) Perkara 145 Perlembagaan Persekutuan setelah membuat pertimbangan atas perkara-perkara yang berikut:

(a) bahawa pada 18 November 2019, peguam cara kepada Riza Shahriz bin Abdul Aziz telah menghantar satu surat representasi kepada Jabatan Peguam Negara memohon agar semua pertuduhan terhadap Riza Aziz di Mahkamah Sesyen Kuala Lumpur dikaji semula. Surat representasi ini, antara lain, telah mencadangkan agar Riza Aziz—

- (i) menyerahkan haknya ke atas tiga hartanah yang telah disita oleh Jabatan Kehakiman Amerika Syarikat dan Riza Aziz perlu memberikan kerjasama untuk mengembalikan harta-harta tersebut atau nilainya kepada Kerajaan Malaysia. Hartanah tersebut adalah—
 - a. satu unit banglo di Beverly Hills, California;
 - b. satu unit pangsapuri di New York; dan
 - c. satu unit rumah bandar di London, United Kingdom;
- (ii) bersetuju agar wang yang dirampas daripadanya yang menjadi hal perkara dalam satu kes di Mahkamah Tinggi Kuala Lumpur, dilucuthakkan kepada Kerajaan Malaysia; dan
- (iii) membayar sejumlah kompaun selaras dengan peruntukan seksyen 92 Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Hasil daripada Aktiviti Haram 2001 [*Akta 613*];

(b) bahawa Peguam Negara pada masa itu, Tan Sri Tommy Thomas, setelah meneliti surat representasi yang dihantar oleh peguam cara kepada Riza Shahriz bin Abdul Aziz itu, melalui minit bertarikh 19 November 2019 telah memohon pandangan daripada Timbalan Kanan Pendakwa Raya Dato' Seri Gopal Sri Ram dan turut menyatakan berdasarkan cadangan-cadangan yang dinyatakan di atas, beliau bersedia untuk memberikan pertimbangan kepada representasi tersebut;

(c) bahawa Dato' Seri Gopal Sri Ram, setelah berbincang dengan Puan Latheefa Koya, Ketua Pesuruhjaya SPRM pada masa itu, telah mencadangkan agar cadangan-cadangan yang dinyatakan dalam

representasi tersebut diterima oleh SPRM. Peguam Negara juga telah dinasihatkan bahawa Tan Sri Tommy Thomas telah secara prinsip bersetuju dengan cadangan tersebut. Ini telah membuka jalan kepada rundingan lanjut dan perancangan mekanisme yang perlu diambil, diadakan;

(d) bahawa pada 11 Mac 2020, peguam cara kepada Riza Shahriz bin Abdul Aziz telah menghantar satu lagi surat representasi yang mengukuhkan cadangan-cadangan yang telah dikemukakan sebelum ini dan memberikan aku janji bahawa, sekiranya Riza Aziz gagal untuk mematuhi mana-mana terma dan syarat yang dinyatakan, kelima-lima pertuduhan pengubahan wang haram yang dikenakan ke atasnya dikekalkan; dan

(e) bahawa pendirian terdahulu Tan Sri Tommy Thomas telah ditaklimatkan oleh Timbalan-Timbalan Pendakwa Raya yang mengendalikan perkara ini dan Peguam Negara bersependapat dengan pandangan Tan Sri Tommy Thomas sebagaimana yang telah ditaklimatkan itu dan Peguam Negara telah bersetuju untuk menerima tawaran Riza Aziz tertakluk kepada pematuhan yang ketat terhadap semua terma dan syarat.

Sehubungan dengan persetujuan itu, pada 16 April 2020, pihak SPRM telah membalas surat peguam cara kepada Riza Shahriz bin Abdul Aziz yang secara asasnya menyatakan bahawa Pendakwa Raya bersedia untuk memohon satu perintah pelepasan tanpa pembebasan (DNAA) ke atas kelima-lima pertuduhan tertakluk kepada Riza Aziz mengambil langkah-langkah untuk memastikan semua wang dan harta-harta yang disita dikembalikan kepada Kerajaan Malaysia dan seterusnya membayar kompaun selaras dengan seksyen 92 Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Hasil daripada Aktiviti Haram 2001 [Akta 613].

Seterusnya, pada 21 April 2020, pihak SPRM telah menulis kepada pihak peguam cara kepada Riza Shahriz bin Abdul Aziz mengarahkan agar Riza Aziz turut melepaskan hak, hak milik, dan kepentingannya ke atas satu lagi aset yang dikenali sebagai "*Metropolis Poster*" yang

merupakan sebuah poster 3-helai berwarna litograf berbingkai ciptaan seorang pelukis dari Jerman bernama Heinz Schulz-Neudamm untuk filem senyap bertajuk "*Metropolis*" yang telah diterbitkan pada tahun 1927.

Pada 13 Mei 2020, pihak SPRM sekali lagi telah menulis kepada pihak peguam cara kepada Riza Shahriz bin Abdul Aziz mengarahkan Riza Aziz untuk turut memindahkan sejumlah USD14,087,072.76 yang berada di dalam satu akaun *escrow* di Huntington National Bank di Amerika Syarikat kepada Kerajaan Malaysia.

Lanjutan daripada perkiraan ini, Kerajaan Malaysia dijangka akan menerima kembali sejumlah kira-kira USD108 juta (tertakluk kepada harga jualan sebenar aset-aset dan penolakan apa-apa kos) untuk dikreditkan ke dalam Akaun Amanah Pemulihan Aset 1MDB. Ini adalah tambahan kepada USD57,036,688.68 yang telah dilucuthak sebelum ini pada bulan April 2019 daripada Red Granite Pictures, sebuah syarikat yang dimiliki bersama oleh Riza Aziz, yang dana tersebut dapat dikesan berkaitan dengan 1MDB.

Ditekankan bahawa keputusan untuk memohon perintah pelepasan tanpa pembebasan (DNAA) terhadap Riza Aziz dibuat tertakluk pematuhan Riza Aziz terhadap syarat-syarat yang dikenakan. Keseluruhan perkiraan ini adalah sebahagian daripada usaha berterusan Kerajaan dalam mendapatkan kembali aset-aset berkaitan dengan 1MDB. Rundingan tersebut adalah amat rumit, memerlukan kerjasama erat dengan pihak berkuasa di luar negara, dan masih berterusan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB PUAN VIVIAN WONG SHIR YEE
[SANDAKAN]**

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

PUAN VIVIAN WONG SHIR YEE [SANDAKAN] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah kemajuan penyediaan mekanisme untuk pendaftaran secara automatik kepada semua rakyat yang berumur 18 tahun ke atas untuk jadi pengundi sebelum PRU15.

**JAWAPAN : (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI
DI JABATAN PERDANA MENTERI)**

Tuan Yang di- Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) sedang dalam persiapan untuk melaksanakan umur kelayakan pengundi 18 tahun dan pendaftaran pemilih secara automatik berdasarkan kepada pindaan Perkara 119(4) Perlembagaan Persekutuan yang telah diluluskan oleh Parlimen pada Mesyuarat Kedua Penggal Kedua Parlimen Keempat Belas.

Persiapan yang sedang dilaksanakan oleh SPR adalah meliputi penyediaan **pindaan kepada Peraturan-Peraturan Pilihan Raya (Pendaftaran Pemilih) 2002** dan undang-undang lain yang berkaitan, **penyediaan *standard operating procedures* (SOP)** dan **penyediaan sistem dan infrastruktur** bagi pelaksanaan umur kelayakan pengundi 18 tahun dan pendaftaran pemilih secara automatik.

Sehubungan itu, SPR telah mengadakan **beberapa sesi libat urus** bersama beberapa jabatan/agensi Kerajaan seperti berikut:

- (i) Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU), Jabatan Perdana Menteri;
- (ii) Kementerian Dalam Negeri;
- (iii) Jabatan Pendaftaran Negara (JPN);
- (iv) Jabatan Penjara Malaysia;
- (v) Pejabat Ketua Pendaftar Mahkamah;
- (vi) Kementerian Kesihatan Malaysia;
- (vii) Angkatan Tentera Malaysia; dan
- (viii) Polis DiRaja Malaysia.

Selain itu, SPR juga telah mengadakan beberapa sesi libat urus dengan pihak berkepentingan seperti berikut:

- (i) Sesi Libat Urus Bersama Parti-Parti Politik Dari Blok Kerajaan Dan Blok Pembangkang (Bipartisan) Berhubung Pelaksanaan Umur Pengundi dan Calon 18 Tahun serta Pendaftaran Pemilih Secara Automatik pada 3 Oktober 2019;
- (ii) Sesi Libat Urus Dengan Pertubuhan-Pertubuhan Bukan Kerajaan dan Parti-Parti Politik Negeri Sarawak pada 26 November 2019; dan
- (iii) Sesi Libat Urus Dengan Pertubuhan-Pertubuhan Bukan Kerajaan dan Parti-Parti Politik Negeri Sabah pada 3 Disember 2019.

Melalui pengajaran sesi-sesi libat urus tersebut, SPR telah memberi penerangan mengenai perancangan pelaksanaan pindaan undang-undang yang telah diluluskan serta mendapatkan maklum balas dan pandangan daripada semua pihak.

Di samping itu, SPR juga sedang bekerjasama dengan Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) melalui **Jawatankuasa *Taskforce* SPR dan JPN** dalam persiapan melaksanakan pendaftaran pemilih secara automatik dan urusan-urusan lain yang berkaitan. SPR menjangkakan semua persiapan yang sedang diambil tindakan akan dapat disiapkan dalam tempoh **18 hingga 24 bulan dari tarikh kelulusan pindaan oleh Dewan Negara pada 25 Julai 2019** yang lalu. Tarikh pelaksanaan tersebut dijangka selewat-lewatnya adalah pada bulan **Julai 2021**.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN WONG KAH WOH [IPOH TIMUR]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN WONG KAH WHO [IPOH TIMUR] Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada Ahli-Ahli Kabinet sekarang dikehendaki untuk membuat pengisytiharan harta secara terbuka dan dipaparkan di laman web SPRM. Senaraikan Ahli-Ahli Dewan yang belum mengisytiharkan harta kepada Yang Dipertua Dewan Rakyat dan GIACC/SPRM lanjutan daripada usul yang diluluskan oleh Dewan Rakyat pada tahun 2019.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Yang Berhormat, Suruhanjaya Pencegah Rasuah Malaysia (SPRM) adalah merupakan *platform* untuk pemaparan harta melalui *website* dan bukan menjadi tanggungjawab SPRM untuk memaksa mana-mana pihak untuk mengisytiharkan harta mereka. Perisytiharan harta telah mula diperkenalkan Kerajaan melalui Kod Etika Anggota Pentadbiran dan Ahli Parlimen pada Disember 2018. Disusuli dengan usul perisytiharan harta yang dipersetujukan di Dewan Rakyat pada 1 Julai 2019 dan di Dewan Negara pada 22 Julai 2019 dengan objektif untuk mewujudkan negara yang bebas rasuah.

YAB Perdana Menteri pada 11 Mac 2020 telah mengumumkan bahawa semua Jemaah Menteri perlu mengisytiharkan harta mereka

seperti amalan terdahulu dan seterusnya akan dipaparkan di portal SPRM yang boleh diakses oleh sesiapa sahaja termasuklah orang awam. Pemaparan hanya akan dibuat setelah kabinet memutuskan satu kaedah baru dalam pemaparan mengenai jumlah harta / pendapatan yang telah diisytiharkan.

Berkaitan Ahli-Ahli Dewan yang belum mengisytiharkan harta, dimaklumkan sehingga 6 Julai 2020 adalah seramai 43 orang.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATO' SRI HASAN BIN ARIFIN [ROMPIN]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATO' SRI HASAN BIN ARIFIN [ROMPIN] minta **MENTERI PERUSAHAAN PERLADANGAN DAN KOMODITI** menyatakan apakah perancangan dan persediaan pihak Kerajaan bagi menghadapi cubaan untuk mewujudkan halangan dagangan kepada industri minyak sawit negara oleh negara-negara dalam Kesatuan Eropah, yang telah mula melobi untuk menetapkan tahap bahan cemar di dalam minyak sawit menepati tahap 3-monochloropropane diol (3-MCPD).

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

Industri sawit sentiasa menghadapi pelbagai halangan yang boleh menjejaskan perdagangan dan eksport minyak sawit negara. Suruhanjaya Eropah (EC) pada 2018 telah mencadangkan penetapan dua (2) aras maksimum 3-MCPD bagi minyak sayuran dan lemak, iaitu 1.25 *parts per million* (ppm) bagi *soft oil*, serta 2.50 ppm bagi minyak sawit, minyak sayuran dan lemak lain.

Dalam hal ini, Malaysia mengambil maklum akan cadangan tersebut kerana pada masa ini, majoriti pemain industri sawit di Malaysia hanya mampu menghasilkan minyak sawit yang bermutu tinggi dan mematuhi kadar yang ditetapkan iaitu 2.50 ppm.

Namun, terdapat sebilangan kecil pengusaha yang mampu mengeluarkan minyak sawit dengan aras 3-MCPD yang lebih rendah jika diperlukan oleh pasaran.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB) secara berterusan sedang menjalankan kajian bagi memastikan aras 3-MCPD dalam minyak sawit Malaysia dapat diturunkan pada masa akan datang.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB TUAN RAMKARPAL SINGH A/L KARPAL
SINGH [BUKIT GELUGOR]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN RAMKARPAL SINGH A/L KARPAL SINGH [BUKIT GELUGOR]

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada Kerajaan bercadang untuk meminda Perlembagaan Persekutuan bagi tujuan mengharamkan kegiatan lompat parti yang boleh menyebabkan ketidakstabilan politik dan sekiranya tidak, nyatakan sebab-sebabnya.

**JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI
JABATAN PERDANA MENTERI)**

Tuan Yang di-Pertua,

Pada masa ini, Kerajaan berpandangan bahawa setiap warganegara masih dijamin hak untuk bebas berpersatuan yang selaras dengan Perkara 10 (1) (C) Perlembagaan Persekutuan. Hak untuk bebas berpersatuan ini turut telah dibincangkan dalam keputusan Mahkamah Persekutuan dalam kes Dewan Undangan Negeri Kelantan & Anor v Nordin bin Salleh & Anor [1992] 1 CLJ 343.

Namun, sekiranya Kerajaan berpandangan terdapat keperluan untuk menggubal undang-undang lompat parti ini pada masa akan datang, sudah pasti kajian terperinci akan dilakukan termasuklah dengan mengadakan perbandingan *best practices* dengan negara-negara lain;

Kajian secara terperinci ini perlu dilakukan memandangkan perkara ini bercanggah dengan Perkara 10(1)(C) Perlembagaan Persekutuan iaitu hak membentuk persatuan dengan syarat ia tidak membabitkan soal keselamatan, ketenteraman awam atau prinsip moral. Pihak Kerajaan juga perlu mengadakan konsultasi dengan pelbagai pihak lain termasuklah badan bukan Kerajaan dan parti politik jika ianya hendak digubal kelak.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' ABDULLAH SANI BIN ABDUL HAMID
[KAPAR]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATO' ABDULLAH SANI BIN ABDUL HAMID [KAPAR] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan komitmen untuk membina sebuah hospital dalam kawasan Kapar yang mempunyai keperluan terlalu tinggi dengan kepadatan penduduk seramai lebih 20,000 orang penduduk.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan komited untuk membangunkan sebuah hospital di Kapar bagi menyediakan kemudahan fasiliti kesihatan untuk penduduk setempat. Kewujudan hospital baharu ini nanti dijangka dapat meningkatkan lagi akses kemudahan perkhidmatan hospital serta dapat membantu mengurangkan kesesakan di Hospital Tengku Ampuan Rahimah, Klang.
2. Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, dalam *Rolling Plan 4 2020*, projek pembangunan Hospital Kapar telah diluluskan untuk kerja-kerja awalan yang melibatkan proses penyelarasan skop perkhidmatan, kerja - kerja ukur tanah dan ujian tanah (*soil investigation*). Tapak projek yang telah dikenalpasti adalah sebidang tanah seluas 50 ekar dan proses perolehan tanah telah selesai. Pihak Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) akan memohon butiran projek pada tahun hadapan untuk dilaksana pada tahun 2022. Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN LIM LIP ENG [KEPONG]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN LIM LIP ENG [KEPONG] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan jumlah saman mengikut negeri-negeri yang telah dikeluarkan kepada individu yang merokok di kawasan larangan serta jumlah kutipan denda yang telah diterima.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telahewartakan sebanyak **23 kawasan sebagai kawasan larangan merokok** di bawah Peraturan 11(1) dalam Peraturan-Peraturan Kawalan Hasil Tembakau (PPKHT) 2004. Bagi tahun 2020, penguatkuasaan larangan merokok memberikan tumpuan kepada Peraturan 11(1)(d) larangan merokok di tempat makan memandangkan tempoh penguatkuasaan pendidikan yang bermula dari tarikh peraturan ini dikuatkuasakan pada Januari 2019 yang telah berakhir pada Disember 2019.

2. Bagi tempoh 1 Januari 2020 sehingga 28 Jun 2020 (Minggu Epid 24), sebanyak **122,032** premis tempat makan telah diperiksa. Sejumlah **7,469** notis kesalahan telah dikeluarkan dengan anggaran kompaun bernilai **RM1.76 juta**. Seramai 5,752 orang perokok dewasa telah dikenakan notis kesalahan kerana merokok di kawasan larangan. Notis juga dikeluarkan kepada 526 orang belum dewasa iaitu berumur 18 tahun dan ke bawah kerana kesalahan merokok.

3. Sebanyak 933 notis kesalahan dikeluarkan kepada pemilik premis yang gagal memaparkan tanda larangan merokok manakala 263 lagi dikeluarkan kepada pemilik premis yang gagal memastikan tiada orang yang merokok di premis masing-masing.

4. Lima (5) negeri mencatatkan jumlah notis kesalahan tertinggi bagi semua jenis kesalahan iaitu negeri Pahang sebanyak 1,103 notis, Selangor 783 notis, Negeri Sembilan 772 notis, Johor 768 notis dan Perak 612 notis. Manakala Wilayah Persekutuan Labuan mencatatkan pengeluaran notis terendah iaitu sebanyak 33 notis.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT,
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK HAJI HASANUDDIN BIN MOHD YUNUS
(HULU LANGAT)**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan apakah status aset-aset usang bukan kapal milik TLDM seperti trak/lori 3 tan yang terlibat dengan kemalangan maut di Ranau baru-baru ini dan helikopter Super Lynx yang sepatutnya sudah ditukar.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Penentuan keusangan kenderaan tentera adalah berdasarkan kepada Dasar Kasting ATM. Bergantung kepada jenis kenderaan, jangka hayat kenderaan sebelum dikategorikan sebagai usang adalah berbeza-beza.

Untuk lori 3 tan, jangka hayatnya adalah selama 10 tahun ataupun apabila telah mencapai penggunaan 320,000 km. Walaupun telah melangkaui jangka hayatnya, lori-lori ini masih diselenggara dengan baik dan digunakan.

Berkenaan dengan kemalangan maut di Ranau tempoh hari, Lembaga Siasatan telah ditubuhkan bagi mengenal pasti punca kemalangan. Hala tuju penggunaan lori 3 tan milik TLDM akan diputuskan di dalam Lembaga Siasatan tersebut.

Bagi pesawat Super Lynx, Dasar Kasting ATM menetapkan jangka hayat helikopter adalah 30 tahun. Jangka hayat pesawat ini akan mencapai usia 30 tahun pada 2029. Kementerian telah mula merancang penggantian pesawat memandangkan kos operasi dan selenggaraan yang semakin meningkat sesuai dengan peningkatan usia pesawat.

Terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB PUAN KASTHURIRAANI A/P PATTO
[BATU KAWAN]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

PUAN KASTHURIRAANI A/P PATTO [BATU KAWAN] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan:

- (a) bilangan banduan akhir setakat ini mengikut pecahan kewarganegaraan/etnik bagi warganegara, jenis tuduhan, jantina, umur dan bilangan tahun sebagai banduan akhir; dan
- (b) apakah perancangan Kerajaan untuk memansuhkan hukuman gantung mandatori bagi kesalahan di bawah hukuman gantung mandatori dan bagaimanakah Kerajaan berhasrat untuk memperbaiki "*criminal justice system*" di negara Malaysia.

**JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI
DI JABATAN PERDANA MENTERI)**

Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, berdasarkan Statistik Jabatan Penjara Malaysia, sehingga 30 Jun 2020 terdapat seramai 1,314 orang banduan iaitu 1,182 banduan lelaki dan 132 banduan wanita yang telah dijatuhkan hukuman mati atas pelbagai kesalahan. Daripada jumlah tersebut, seramai 775 orang banduan akhir merupakan

warganegara Malaysia manakala selebihnya seramai 539 merupakan banduan warganegara asing.

Daripada jumlah 775 orang banduan warganegara Malaysia yang dijatuhkan hukuman mati, berikut adalah perincian bilangan banduan dan kesalahan yang dilakukan:

- (i) 61% atau 476 orang telah melakukan kesalahan di bawah seksyen 39B Akta Dadah Berbahaya 1952 [*Akta 234*];
- (ii) 36% atau 279 orang melakukan kesalahan di bawah seksyen 302 Kanun Keseksaan;
- (iii) 1.9% atau 15 orang melakukan kesalahan di bawah seksyen 3 dan 7 Akta Senjata 1960 [*Akta 206*]; dan
- (iv) 0.4% atau 4 orang disabitkan di bawah seksyen 3 Akta Culik [*Akta 365*]; dan
- (v) 0.3% atau 2 orang disabitkan di bawah seksyen 396 Kanun Keseksaan.

Mengikut pecahan kaum pula ialah seramai 368 atau 47.4% merupakan banduan Melayu, 198 atau 25.6% banduan India, 22.3% atau 173 orang banduan Cina dan selebihnya seramai 36 orang atau 4.7% terdiri daripada lain-lain kaum.

Manakala bagi banduan warganegara asing, daripada seramai 539 orang banduan yang telah dijatuhkan hukuman mati, 83.3% atau 449 orang banduan telah disabitkan di bawah seksyen 39B Akta Dadah Berbahaya, 14.7% atau 79 orang banduan yang disabitkan bawah seksyen 302 Kanun Keseksaan dan selebihnya seramai 11 orang atau 2% disabitkan di bawah lain-lain kesalahan.

Dalam hal ini, banduan Nigeria mendahului dengan bilangan tertinggi seramai 111 orang yang semuanya disabitkan kesalahan di bawah seksyen 39B Akta Dadah Berbahaya. Ini diikuti dengan banduan Iran seramai 89 orang dengan semuanya turut disabitkan kesalahan di bawah Akta yang sama dan 80 orang banduan Indonesia dengan 54 orang disabitkan di bawah seksyen 39B Akta Dadah Berbahaya, 23 banduan disabitkan di bawah seksyen 302 Kanun Keseksaan dan

masing-masing seorang banduan dihukum di bawah seksyen 3 dan 7 Akta Senjata 1960 dan 2 orang banduan di bawah seksyen 3 Akta Culik.

Dari segi umur, secara umumnya 42.8% atau 562 orang banduan akhir ini berumur 31 hingga 40 tahun, 25.9% atau 340 orang banduan berumur 41 hingga 50 tahun dan 22.5% atau 296 orang banduan berumur 20 hingga 30 tahun. Selebihnya sebanyak 8.8% atau 116 orang banduan berumur 50 tahun dan ke atas.

(b) Berkaitan perancangan Kerajaan untuk memansuhkan hukuman gantung mandatori, Kajian Hukuman Gantian Terhadap Hukuman Mati Mandatori telah dilaksanakan oleh Jawatankuasa Khas yang dilantik bagi tempoh tempoh 4 bulan bermula 20 September 2019 hingga 31 Januari 2020. Kajian tersebut antara lainnya telah menyemak dan meneliti polisi penghukuman (*sentencing policy*) bagi menggantikan hukuman mandatori dengan hukuman yang lebih wajar, tertakluk kepada budi bicara Mahkamah.

Selain daripada syor-syor hukuman gantian terhadap hukuman mati mandatori, laporan akhir kajian tersebut turut mengandungi syor penambahbaikan kepada "*criminal justice system*" negara untuk jangka masa panjang. Laporan akhir ini akan dibentangkan kepada Jemaah Menteri untuk sebarang ketetapan dasar Kerajaan berkaitan perkara ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN LIM KIT SIANG [ISKANDAR PUTERI]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN LIM KIT SIANG [ISKANDAR PUTERI] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada Kerajaan akan memulihkan semula autonomi Parlimen dengan membentangkan semula Akta Perkhidmatan Parlimen seperti yang dijanjikan oleh pentadbiran yang lepas.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, draf Rang Undang-undang Perkhidmatan Parlimen telah disediakan. Kerajaan sedang meneliti dan memperhalusi penubuhan Suruhanjaya Perkhidmatan Parlimen Malaysia.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN LIM KIT SIANG [ISKANDAR PUTERI]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN LIM KIT SIANG [ISKANDAR PUTERI] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada Kerajaan akan memulihkan semula autonomi Parlimen dengan membentangkan semula Akta Perkhidmatan Parlimen seperti yang dijanjikan oleh pentadbiran yang lepas.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, draf Rang Undang-undang Perkhidmatan Parlimen telah disediakan. Kerajaan sedang meneliti dan memperhalusi penubuhan Suruhanjaya Perkhidmatan Parlimen Malaysia.

Sekian, terima kasih.

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN PRABAKARAN A/L M
PARAMESWARAN [BATU]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN PRABAKARAN A/L M PARAMESWARAN [BATU] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan apakah persediaan yang telah Kementerian tetapkan jika negara berdepan dengan gelombang kedua COVID-19.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Semenjak awal penularan COVID-19 lagi, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telah mengambil pelbagai tindakan bagi meningkatkan kesiapsiagaan dan respon dalam menangani wabak ini, antaranya dengan meningkatkan kapasiti fasiliti kesihatan dan peralatan perubatan untuk merawat pesakit, memastikan bekalan ubat sentiasa mencukupi, kesediaan makmal pada suatu tahap yang optimum bagi melaksanakan ujian pengesanan COVID-19 serta penubuhan pusat kuarantin dan rawatan berisiko rendah.

2. Kerajaan telah melaksanakan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) mulai 18 Mac 2020 sebagai langkah proaktif untuk mengawal penularan wabak COVID-19 di Malaysia. Pada ketika ini walaupun fasa Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) telah dilonggarkan dengan peralihan kepada fasa Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) dan kini kepada fasa Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP), namun ini tidak

bermaksud kapasiti dan tahap kesiapsiagaan yang telah diperkukuhkan di peringkat KKM turut sama dilonggarkan. Tren kejadian jangkitan COVID-19 di Malaysia mahupun di peringkat antrabangsa terus dipantau rapi bagi memastikan situasi penularan jangkitan, khususnya di negara ini adalah sentiasa dalam keadaan yang terkawal.

3. Menyedari hakikat itu, Kementerian Kesihatan mengambil inisiatif memperkasakan komuniti melalui pendekatan “**Cegah dan Didik, Amal, Patuh dan Pantau**” (CAPP), bagi mendidik masyarakat supaya lebih bertanggungjawab dan membolehkan rakyat sendiri menjadi barisan hadapan dalam melindungi diri, keluarga dan masyarakat setempat daripada penularan COVID-19. CAPP adalah sebahagian daripada aktiviti dalam **Program Pengurangan Risiko Daerah COVID-19** (*Disaster Risk Reduction Programme*; DRRP) yang bertujuan melindungi daerah hijau agar bebas daripada jangkitan COVID-19 dan menukar daerah kuning kepada daerah hijau dalam tempoh 14 hari. Ia juga selari dengan salah satu dari tujuh (7) strategi yang telah digariskan bagi pelaksanaan PKPP – iaitu “Pemeriksaan Tanggungjawab Komuniti”. Pendekatan CAPP dan DRRP perlu dilaksanakan secara menyeluruh di lapangan kerana jangkitan COVID-19 merupakan ujian sebenar terhadap tahap disiplin sendiri dan tanggungjawab sosial ahli masyarakat.

4. Bagi memperkukuhkan lagi pelaksanaan inisiatif CAPP dan DRRP ini, **kerjasama dan komitmen dari Kementerian dan Agensi** lain amat diperlukan. Justeru, Program Kesedaran dan Pemerikasaan Komuniti Bagi Menangani COVID-19 akan dilancarkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada penghujung bulan Julai 2020.

5. Sejak awal Jun 2020, saya bersama pegawai-pegawai Kanan KKM telah membuat *roadshow* bertemu YB Menteri Besar dan Ketua Menteri bagi mendapatkan komitmen negeri. Sehingga kini 12 buah negeri telah diberikan taklimat mengenai Program Kesedaran dan Pemerikasaan Komuniti Bagi Menangani COVID-19. Selain itu, Pegawai Kesihatan Daerah juga telah beri taklimat dan amanat untuk memasukkan perkara ini dalam Mesyuarat Tindakan Daerah masing-masing.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN WONG KAH WOH

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN WONG KAH WOH [IPOH TIMUR] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan sama ada Kerajaan berhasrat untuk meminda undang-undang sedia ada khasnya *Houses of Parliament (Privileges and Powers) Act 1952* untuk membolehkan prosiding Jawatankuasa Parlimen dijalankan secara terbuka.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bahawa cadangan pindaan terhadap Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat dan Akta Majlis Parlimen (Keistimewaan dan Kuasa) 1952 [*Akta 347*] masih sedang diperhalusi oleh Jawatankuasa Peraturan Mesyuarat sebelum dibentangkan di Majlis Mesyuarat Dewan

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : PUAN NURUL IZZAH BINTI ANWAR
[PERMATANG PAUH]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

PUAN NURUL IZZAH BINTI ANWAR [PERMATANG PAUH] minta **MENTERI KESIHATAN** menyatakan pelan Kementerian menyokong penghasilan ubat-ubatan versi generik menerusi perlesenan wajib yang telah dilaksanakan pada tahun 2019 bagi ubat Hepatitis C, Sofosbuvir, dalam usaha mengurangkan harga pasaran ubatan terbabit agar ianya dapat diakses oleh semua lapisan masyarakat terutama golongan B40.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Pada masa ini, ubat sofosbuvir yang digunakan untuk merawat Hepatitis C di Malaysia diperolehi melalui pelaksanaan Hak Kerajaan dan ubat tersebut diimport dari negara Mesir. Bekalan ubat tersebut yang diimport masih lagi dapat menampung penggunaan semasa bagi merawat pesakit Hepatitis C. Oleh yang demikian, keperluan untuk menghasilkan atau mengilang ubat ini menerusi perlesenan wajib masih belum diperlukan.

2. Untuk makluman, ubat yang diperolehi melalui Hak Kerajaan ini hanya boleh digunakan bagi merawat pesakit di fasiliti kesihatan Kerajaan sahaja. Walau bagaimanapun, pihak *Gilead Sciences* yang memegang hak paten bagi ubat Sofosbuvir telah memberi kelulusan *Voluntary*

License kepada Malaysia. Kelulusan ini membenarkan ubat generik Sofosbuvir yang dikilangkan di India dapat diimport oleh Malaysia.

3. Sehingga kini, terdapat dua (2) produk ubat generik Sofosbuvir di bawah *Voluntary License* telah berdaftar dengan Pihak Berkuasa Kawalan Dadah (PBKD) dan diberi kebenaran untuk dipasarkan di Malaysia dengan harga yang jauh lebih rendah berbanding ubat *innovator* Sofosbuvir.

4. Untuk makluman Yang Berhormat Permatang Pauh, berhubung usaha untuk mengurangkan harga pasaran ubat Sofosbuvir agar ianya dapat diakses oleh semua lapisan masyarakat terutamanya golongan B40, pada masa ini, pihak Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna (KPDNHEP) sedang bekerjasama dan berusaha dalam menyediakan mekanisme kawalan harga untuk ubat-ubatan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN KHALID BIN ABD SAMAD [SHAH ALAM]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

TUAN KHALID BIN ABD SAMAD [SHAH ALAM] minta **MENTERI WILAYAH PERSEKUTUAN** menyatakan berapa jumlah lesen perniagaan yang telah diluluskan dan dikeluarkan kepada penjaja kecil di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.

JAWAPAN

Tuan Yang Di Pertua,

Untuk makluman Yang Berhormat Shah Alam, berdasarkan rekod Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) pada 9 Julai 2020, jumlah lesen perniagaan yang berstatus aktif adalah sebanyak 97,862 lesen yang telah dikeluarkan kepada penjaja dan peniaga kecil serta syarikat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATIN PADUKA DR. TAN YEE KEW
[WANGSA MAJU]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATIN PADUKA DR. TAN YEE KEW [WANGSA MAJU] minta **MENTERI WILAYAH PERSEKUTUAN** menyatakan perancangan program pembangunan seperti menambah baik sistem perparitan bagi menyelesaikan masalah banjir kilat di kawasan kampung di Wangsa Maju.

JAWAPAN

Tuan Yang Di Pertua,

Untuk makluman Yang Berhormat Wangsa Maju, di bawah Program Pembangunan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), beberapa Projek Pembangunan Infrastruktur Kampung Tradisi di sekitar Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah diambil perhatian.

Sehubungan itu, Jabatan Kejuruteraan Awam dan Saliran DBKL, telah dipertanggungjawabkan untuk melaksanakan kerja-kerja menaiktaraf jalan serta longkang sekitar Kampung di 11 buah parlimen. Tujuan pelaksanaan infrastruktur Kampung adalah untuk menjaga keselamatan serta memberi keselesaan kepada masyarakat.

Walau bagaimanapun, untuk melaksanakan kerja pembangunan di kawasan Kampung bukan mudah, kerana terhalang oleh isu hak milik tanah.

Jabatan Kejuruteraan Awam dan Saliran DBKL telah melaksanakan beberapa program menaiktaraf longkang sekitar Parlimen Wangsa Maju serta berberapa program akan datang dan akan dilaksanakan dalam masa terdekat. Antaranya program yang telah dilaksanakan adalah:

- 1) Kerja-kerja Menaiktaraf Longkang di Lot 2504, 8025 Kampung Padang Balang, Gombak, Kuala Lumpur;
- 2) Kerja-kerja Menaiktaraf Longkang di Lot 27004, 27006 dan 27008 Kg. Padang Balang, Kuala Lumpur;
- 3) Kerja-kerja Menaiktaraf Longkang di Lorong Padang Balang 8, Kg. Padang Balang, Kuala Lumpur;

- 4) Kerja-kerja Menaiktaraf Longkang di Jalan Kubur Kg. Puah, Kuala Lumpur;
- 5) Kerja-Kerja Menaiktaraf Longkang di Persiaran Sungai Mulia, Kuala Lumpur;
- 6) Kerja-Kerja Menaiktaraf Longkang di Kg. Puah Lembah, Kuala Lumpur;
- 7) Kerja-Kerja Menaiktaraf Longkang di Kampung Sungai Merali Off Jalan Gombak, Kuala Lumpur;
- 8) Kerja-Kerja Menaiktaraf Longkang di Jalan Utama Kampung Bandar Dalam, Kuala Lumpur;dan
- 9) Kerja-Kerja Menaiktaraf Longkang Berhampiran Sekolah Tahfiz di Kampung Padang Balang, Kuala Lumpur.

Untuk makluman Ahli-Ahli Yang Berhormat jua, terdapat hanya 1 program dalam perancangan yang belum dilaksanakan iaitu Kerja-kerja Menaiktaraf Longkang di Lorong Madrasah, Kampung Sungai Merali, Kuala Lumpur.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA,
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN KESAVAN A/L SUBRAMANIAM
[SUNGAI SIPUT]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan kadar kemiskinan terkini serta status penyemakan semula Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) supaya lebih menggambarkan masalah kemiskinan sebenar masyarakat Malaysia.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan menyedari bahawa pengukuran kemiskinan sedia ada perlu ditambah baik. Susulan itu, strategi untuk menambah baik pengukuran kemiskinan telah dilaksanakan melalui kajian semula metodologi PGK untuk lebih menggambarkan corak penggunaan (*consumption pattern*) dan keperluan serta demografi semasa isi rumah. Kajian semula ini merangkumi kajian metodologi, konsep dan komponen serta nilai PGK semasa. Kajian semula Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) Malaysia dilaksanakan selaras dengan strategi yang dirangka dalam dokumen Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kesebelas (KSP RMKe-11) seperti pembentangan dalam Parlimen pada 18 Oktober 2018.

2. Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri (UPE, JPM) dengan kerjasama Kementerian Kesihatan (KKM) dan Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) telah menjalankan kajian semula bermula pada Mac 2019 sehingga Jun 2020.
3. Kerajaan telah dan sedang melaksanakan sesi libat urus dengan pelbagai pihak termasuk kementerian/jabatan/agensi, semua Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN) dan beberapa ahli akademik serta institut penyelidikan dilaksanakan untuk memberi penjelasan lanjut berkenaan metodologi PGK 2019 yang telah ditambah baik.
4. PGK adalah merujuk kepada jumlah pendapatan yang diperlukan oleh sesebuah isi rumah bagi memenuhi keperluan minimum makanan dan bukan makanan untuk hidup sihat dan aktif dalam masyarakat. Model pengukuran kemiskinan mutlak (*absolute poverty*) ini menjadi amalan pengukuran yang diterima pakai di peringkat antarabangsa dan diamalkan oleh kebanyakan negara membangun. Kaedah ini mengambil kira ciri-ciri demografi isi rumah seperti saiz ahli isi rumah, umur, jantina dan berat badan setiap ahli isi rumah serta lokasi isi rumah berkaitan mengikut negeri, bandar dan luar bandar.
5. Dapatan kajian menghasilkan metodologi PGK 2019 yang ditambah baik daripada metodologi PGK 2005. Sama seperti metodologi PGK 2005, metodologi PGK 2019 mengambil kira tiga komponen asas iaitu keperluan makanan dan bukan makanan serta ciri-ciri isi rumah yang berkaitan. Walau bagaimanapun, elemen yang diambil kira dalam keperluan makanan dan bukan makanan ditambah baik untuk menggambarkan peningkatan kualiti dalam kehidupan. Bilangan kalori yang dianggap mencukupi pada tahun 2005, diubahsuai bukan sahaja kandungan kalori tetapi juga keperluan sajian bagi pengambilan pemakanan yang lebih seimbang mengikut "*food pyramid*". Manakala, barangan bukan makanan yang bersifat mewah pada tahun 2005, seperti telefon bimbit, hari ini adalah merupakan keperluan asas.

6. Berdasarkan metodologi PGK 2019, PGK keseluruhan berjumlah RM2,208 di peringkat nasional. Ini merupakan peningkatan ketara berbanding dengan PGK 2016 yang menggunakan pakai metodologi 2005 iaitu RM980. Kenaikan ketara nilai PGK 2019 adalah disebabkan beberapa faktor berdasarkan penambahbaikan terhadap metodologi sedia ada seperti berikut:

- (i) Konsep PGK makanan yang berubah daripada keperluan 'minimum' kalori kepada keperluan 'optimum minimum' yang menunjukkan peningkatan kualiti item bakul makanan berdasarkan Piramid Makanan 2020.
- (ii) bagi PGK bukan makanan pula, keperluan kumpulan B20 telah bertambah dari 106 kepada 146 item; dan
- (iii) perubahan pola perbelanjaan isi rumah, harga barangan dan perkhidmatan semasa.

7. Sepertimana pengumuman Kerajaan berkenaan penemuan Survei Pendapatan dan Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES&BA) 2019 pada 10 Julai 2020, berdasarkan metodologi PGK 2019, kadar kemiskinan mutlak adalah 5.6% (405,441 isi rumah) berbanding 7.6% (525,743 isi rumah).

8. Kerajaan sentiasa komited dalam melaksanakan program pembasmian kemiskinan dan peningkatan pendapatan dalam menangani jurang kekayaan dan pendapatan dalam kalangan Rakyat. Ini adalah sejajar dengan matlamat Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 (WKB 2030) untuk memastikan seluruh rakyat Malaysia mengecapi taraf hidup wajar atau dengan izin, "*decent standard of living*" menjelang tahun 2030.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB DATUK HAJI HASANUDDIN BIN
MOHD YUNUS [HULU LANGAT]**

TARIKH : 13 JULAI 2020

SOALAN

DATUK HAJI HASANUDDIN BIN MOHD YUNUS [HULU LANGAT] minta PERDANA MENTERI menyatakan apakah Kerajaan akan melantik skim-skim profesional seperti doktor (U), jurutera (J) dan guru (DG) sebagai Ketua Setiausaha Kementerian (KSU) di Kementerian berkenaan berdasarkan prestasi mereka yang sangat memberangsangkan seperti yang ditunjukkan oleh Ketua Pengarah Kesihatan.

JAWAPAN: (YB DATO' TAKIYUDDIN BIN HASSAN, MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kecemerlangan pegawai-pegawai daripada skim-skim profesional dan teknikal seperti doktor (U), jurutera (J) dan guru (DG) diiktiraf menerusi peluang kenaikan pangkat sehingga ke peringkat tertinggi iaitu sebagai Ketua Perkhidmatan masing-masing. Sebagai contoh bagi jawatan Ketua Perkhidmatan Kesihatan, gred jawatan pegawai adalah lebih tinggi daripada Ketua Setiausaha Kementerian Kesihatan Malaysia.

Pengiktirafan ini diberikan bersesuaian dengan bebanan dan deskripsi tugas pegawai serta memastikan kebolehan pegawai dalam bidang dan kepakaran teknikal masing-masing dapat dipraktikkan secara optimum.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN CHAN MING KAI [ALOR SETAR]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perkembangan terkini mengenai keputusan memberi hak bekerja secara sah kepada orang pelarian dan apakah kandungan polisi yang dicadangkan

JAWAPAN

Tuan Yang Dipertua,

1. Kerajaan telah melantik Kementerian Sumber Manusia untuk mengetuai satu jawatankuasa yang dipertanggungjawabkan untuk meneliti mengenai isu kebenaran bekerja kepada pelarian. Keputusan dasar mengenai perkara ini hanya akan dimaklumkan setelah kerajaan melaksanakan penelitian terperinci terhadap kebolehlaksanaan program serta impaknya kepada rakyat tempatan.

2. Pada masa ini, pelarian yang memegang kad UNHCR hanya dibenarkan untuk bekerja dalam sektor tidak formal seperti bekerja sendiri bagi tujuan sara hidup. Walaubagaimanapun, Projek Rintis Kebenaran Bekerja kepada pelarian etnik Rohingya Myanmar di Syarikat Gardenia sedang dilaksanakan melibatkan 93 orang pelarian.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB PUAN NOORITA BINTI SUAL [TENOM]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah perancangan yang diambil oleh Kerajaan untuk mengatasi masalah PATI di Sabah, setelah pembatalan PSS.

JAWAPAN

Tuan Yang Dipertua,

1. Berkenaan Pas Sementara Sabah (PSS), ianya adalah cadangan untuk mengatasi masalah kepelbagaian dokumen yang berlaku dalam kalangan keturunan pelarian Filipina di Sabah. PSS tidak dikeluarkan kepada golongan Pendatang Asing Tanpa Izin (PATI) di Sabah. Ramai yang keliru mengenai perkara ini dan selalu mengaitkan PSS sebagai pemberian dokumen kepada PATI. Namun demikian, perancangan pelaksanaan PSS ini telahpun dibatalkan.
2. Berkenaan usaha membanteras banjir PATI, pihak Kerajaan tidak pernah berhenti dalam usaha mengekang banjir PATI di seluruh negara termasuk Sabah. Walaupun dalam tempoh Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) dan Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP), agensi yang berkaitan seperti Majlis Keselamatan Negara Negeri Sabah bersama Jabatan Imigresen Negeri Sabah dengan kerjasama Polis DiRaja Malaysia (PDRM) tetap melaksanakan pengusiran tahanan PATI di negeri Sabah.
3. Sehingga hari ini, seramai 6,162 orang PATI dari pelbagai negara telah ditahan di Pusat Tahanan Sementara (PTS) manakala seramai 4,751 orang PATI berjaya diusir walaupun negara asal mereka iaitu Filipina dan Indonesia melaksanakan penutupan sempadan akibat wabak COVID-19, hasil kerjasama dan rundingan dengan negara-negara berkenaan.
4. Kawalan pintu sempadan negara ketika ini telah dipertingkatkan melalui Ops Benteng yang diaktifkan sejak bulan Mei yang lalu di bawah National Task Force (NTF) yang dibentuk hasil kerjasama Angkatan Tentera Malaysia (ATM), Polis DiRaja Malaysia (PDRM), Eastern Sabah Security Command (ESSCOM), Jabatan Imigresen Malaysia (JIM), Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM), Jabatan Kastam DiRaja Malaysia (JKDM) dan lain-lain agensi penguatkuasa di bawah NTF. Ops Benteng bertujuan mengekang kemasukan PATI yang juga berisiko membawa ancaman wabak penyakit COVID-19.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DATUK ROZMAN BIN ISLI [LABUAN]

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

DATUK ROZMAN BIN ISLI [LABUAN] minta **MENTERI WILAYAH PERSEKUTUAN** menyatakan apakah perancangan Kementerian untuk membantu Labuan dalam pelaksanaan projek-projek infrastruktur kecil di Labuan yang mana terlalu banyak permohonan-permohonan dari ketua-ketua kampung di seluruh Labuan masih tertangguh pelaksanaannya

JAWAPAN

Tuan Yang Di Pertua,

Untuk makluman Yang Berhormat Labuan, Kementerian Wilayah Persekutuan (KWP) sentiasa mengambil perhatian khusus dalam merancang, meneliti dan seterusnya memperakukan permohonan peruntukan untuk pembangunan infrastruktur kecil di Wilayah Persekutuan. KWP menyalurkan peruntukan tahunan melalui Perbadanan Labuan berdasarkan kepada perancangan dan permohonan tahun sebelumnya untuk dilaksanakan pada tahun semasa.

Untuk makluman Tuan Yang Di Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat jua, pembangunan insfrastruktur kecil merupakan program pembangunan yang berterusan. Justeru itu, tidak dinafikan pada tahun semasa terdapat juga permohonan baru yang dikemukakan oleh Ketua-ketua Kampung melalui Pejabat Ahli Parlimen. Peruntukan bagi permohonan infrastruktur

kecil tersebut akan diselaraskan oleh Unit Perancang Ekonomi di Jabatan Perdana Menteri dan seterusnya menyalurkan peruntukan kepada agensi-agensi yang berkaitan untuk pelaksanaan projek. Projek-projek tersebut telah tertangguh kerana Ahli Parlimen telah bertukar parti.

Sungguhpun demikian, Kerajaan semasa amat prihatin terhadap keperluan rakyat Labuan. Bagi memenuhi keperluan tersebut, KWP menyalurkan peruntukan Pemberian Khas melalui Program Kesejahteraan Wilayah Persekutuan untuk pelaksanaan projek-projek kecil seperti naik taraf kemudahan awam, baikpulih rumah daif, baikpulih jalan kampung, menaiktaraf jambatan kayu di kampung air, pembinaan jalan simen serta pembinaan longkang dan kerja-kerja berkaitan.

Berdasarkan permohonan yang diterima daripada ketua ketua kampung melalui Perbadanan Labuan pada tahun 2020, adalah dianggarkan sejumlah RM13.5 juta diperlukan untuk menampung pelaksanaan pembangunan infrastruktur kecil dengan memberi keutamaan kepada kerja-kerja baikpulih jalan dan bina jalan baru kampung, jambatan di kampung air serta infrastruktur awam kecil di kampung seluruh Labuan. Sehingga kini sejumlah 21 projek telah dilaksanakan dengan kos berjumlah RM500 ribu dibawah Peruntukan Khas Wilayah Persekutuan.

Dalam memastikan peruntukan infrastruktur kecil adalah mencukupi, KWP juga mendapat kerjasama yang amat baik dari Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB), Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT), Kementerian Pertanian dan Industri Makanan (MOA), Unit Perancangan Ekonomi (EPU) dan Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan (MAIWP).

Pada tahun ini, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan telah menyediakan peruntukan sebanyak RM555 ribu bagi 37 projek baikpulih rumah daif di WP Labuan. KWP juga akan memohon kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB) bagi menampung keperluan permohonan peruntukan infrastruktur kecil tersebut.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KEDUA, PENGGAL KETIGA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB TUAN CHAN FOONG HIN
[KOTA KINABALU]**

TARIKH : 13 JULAI 2020 (ISNIN)

SOALAN

Minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah rancangan jangka masa pendek, jangka masa sederhana dan jangka masa panjang Kerajaan bagi menangani gejala kanak-kanak Palauh minta sedekah yang berleluasa di sekitar bandar-bandar utama di Sabah, terutamanya di Kota Kinabalu, Lahad Datu, Sandakan dan Tawau.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

1. Status kedudukan masyarakat Palauh atau Pala'u menjadi isu yang sangat rumit untuk diselesaikan di negeri Sabah. Masyarakat ini telah hidup secara nomad atau tidak tetap di antara perairan Sabah, Indonesia dan Filipina sejak berabad lamanya. Oleh yang demikian, mereka tidak mempunyai kerakyatan mana-mana negara. Sebahagian daripada mereka juga telah menetap di perairan Sabah, namun demikian sejak beberapa tahun kebelakangan ini, masyarakat Pala'u yang banyak bergerak secara nomad di perairan Filipina juga telah banyak tinggal di perairan Sabah terutamanya di Pantai Timur.

2. Sebahagian mereka juga telah mulai beralih cara hidup daripada tinggal sepenuhnya di dalam bot kepada membina rumah di daratan. Mereka juga telah mula berhijrah ke kawasan Pantai Barat Sabah

terutamanya di Kota Kinabalu.

3. Dari segi dokumentasi, sebahagian besar mereka ini tidak berdokumen kerana tidak mempunyai kerakyatan mana-mana negara. Sebahagian mereka mempunyai Sijil Lahir yang bukan merupakan dokumen yang membenarkan seseorang itu berada di Malaysia secara sah ataupun mengiktiraf sebagai warganegara.

4. Desakan hidup dan kesukaran mencari pekerjaan disebabkan ketiadaan dokumen telah menyebabkan ada di antara golongan ini mengemis di bandar-bandar di Sabah termasuk kanak-kanak.

5. Pada tahun 2007, **Rumah Ehsan Kanak-Kanak Jalanan (RPEKKJ)** telah diwujudkan bagi menempatkan kanak-kanak bukan warganegara atau jalanan yang didapati merayau dan meminta sedekah tanpa kehadiran penjaga mereka. Majoriti mereka ialah dari bangsa Pala'u. Di RPEKKJ, mereka diberi pendidikan asas dan makan minum. Namun demikian, RPEKKJ telah dibubarkan pada hujung tahun 2019 kerana didapati kurang berkesan dalam menyelesaikan masalah kanak-kanak jalanan dan Pala'u selain lokasi yang tidak sesuai iaitu di dalam Pusat Tahanan Sementara (PTS) yang menempatkan tahanan yang melakukan kesalahan imigresen.

6. Susulan penutupan RPEKKJ, Kerajaan melalui Jabatan Kebajikan Masyarakat telah bekerjasama dengan United Children's Fund (UNICEF) bagi menubuhkan **Pusat Aktiviti Kanak-Kanak**. Kanak-kanak jalanan dan Pala'u akan mempelajari asas membaca, mengira, menulis, melukis dan pelbagai bentuk aktiviti lain yang sesuai dengan perkembangan usia mereka. Mereka akan disediakan makanan ringan dan mereka juga tidak ditahan di pusat berkenaan sebaliknya akan pulang ke rumah masing-masing setelah menjalani pelbagai aktiviti di pusat tersebut pada waktu siang. Kaedah ini diharapkan mampu menarik minat lebih ramai kanak-kanak Pala'u dan menghindar mereka daripada terlibat dengan aktiviti tidak sihat terutamanya merayau tanpa tujuan.

7. Pusat ini dijangka beroperasi mulai April 2020 namun terpaksa ditangguhkan ke waktu yang sesuai berikutan wabak COVID-19 yang melanda negara.

8. Kerajaan Negeri Sabah juga memberi perhatian terhadap masalah masyarakat Pala'u ini memandangkan isu ini berlaku di dalam negeri Sabah. **Kerajaan Negeri telah menubuhkan Jawatankuasa Pengurusan Masyarakat Pala'u** yang menggabungkan beberapa agensi daripada Kerajaan Persekutuan dan juga Kerajaan Negeri bagi mencadangkan langkah-langkah terbaik bagi menangani masalah golongan ini termasuk pendidikan, pekerjaan dan tempat tinggal.

9. Kelebihan golongan ini terutamanya berkaitan kehidupan di maritim akan digunakan sebaiknya bagi kebaikan semua pihak terutamanya rakyat Sabah dan juga bagi masyarakat itu sendiri. Namun demikian, jawatankuasa ini telah tertangguh pada masa sekarang kerana memberi tumpuan dalam menangani wabak COVID-19 dan juga bencana banjir yang berlaku di negeri Sabah baru-baru ini.

10. Keadaan yang dialami oleh masyarakat Pala'u juga mendapat perhatian NGO tempatan dan luar negara. Kerajaan tidak menghalang sebarang aktiviti yang dianjurkan oleh NGO untuk membantu golongan ini terutamanya memberi pendidikan asas kepada kanak-kanak selagi mereka mematuhi garis panduan dan perundangan semasa yang berkuatkuasa.

11. Susulan redanya wabak COVID-19, Kerajaan Persekutuan bersama Kerajaan Negeri akan kembali memberikan perhatian yang lebih terhadap isu ini dan mencari kaedah terbaik untuk mengurangkan masalah yang timbul akibat keadaan yang dialami oleh masyarakat Pala'u ini.

Sekian, terima kasih.